

Istungidokument

A9-0255/2021

23.7.2021

RAPORT

ELi usaldusfondide ja Türki pagulasrahastu rakendamisarporti kohta
(2020/2045(INI))

Väliskomisjon
Arengukomisjon
Eelarvekomisjon

Raportöör: György Hölvényi, Janusz Lewandowski, Milan Zver

(Komisjonide ühismenetlus – kodukorra artikkel 58)

Arvamuse koostaja (*):
Sira Rego, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

SISUKORD

	lk
SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE.....	3
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	7
VÄHEMUSE ARVAMUS	26
EELARVEKONTROLLIKOMISJONI ARVAMUS	27
KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS.....	33
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	42
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	43

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE

Raporti eesmärk on hinnata poliitiliselt 2014. aastal loodud ja detsembrini 2021 pikendatud ELi usaldusfonde, samuti Türgi pagulasrahastut.

Kuigi erineva poliitilise ja õigusliku olemusega (Türgi pagulasrahastu on koordineerimismehhanism, mitte eelarveväline instrument; liikmesriikide panused Türgi pagulasrahastusse ei ole vabatahtlikud, vaid põhinevad nende kogurahvatulu maksetel ja lisatakse liidu eelarvesse sihtotstarbelise välistuluna), on nii ELi usaldusfondide kui ka Türgi pagulasrahastu puhul esinenud probleeme seoses demokraatliku vastutuse, Euroopa Parlamendi rolli ja ELi eelarve terviklikkusega.

Parlament on korduvalt tunnustanud nende eelarveväliste (ELi usaldusfondid) ja erakorraliste (Türgi pagulasrahastu) vahendite lisaväärtust, kuid on ühtlasi korduvalt kritiseerinud nende loomise ja pikendamise viise, suutmata tagada enda tegelikku kaasatust. Parlamendi kontroll nende vahendite üle on olnud samuti piiratud.

Raportöörid usuvad, et välisabi tuleks rahastada täies mahus liidu eelarvest ja seda tuleks rakendada ühtsel viisil, järgides ühtlustatud reegleid, mis põhinevad kaasseadusandjate poolt ühiselt vastuvõetud õigusaktidel ning on täielikult kooskõlas parlamendi õigus-, eelarve- ja kontrollialaste eelisõigustega. Ühtlasi usuvad nad, et kõiki naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III) võimalused tuleks täies ulatuses ära kasutada.

Eelkõige naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ puhul usuvad nad, et uus peamine välisrahastamisvahend viib suurema paindlikkuse ja reageerimisvalmiduseni, võimaldades sellel jätkata olemasolevate usaldusfondide tegevusi ja kaitsta seega liidu eelarve ühtsust.

Selleks et tulla toime võimalike suuremate vajadustega eelistatakse selgelt praeguste instrumentide kasutamist, eriti naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ puhul, vajaduse korral suurendades rahalisi vahendeid praeguse mitmeaastase finantsraamistikuga ja naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ läbivaatamise kaudu, või liikmesriikide ja kolmandate riikide osamaksete kaudu sihtotstarbelise välistulu näol.

Juhul kui endiselt oleks vajadus uue usaldusfondi järele, usuvad raportöörid, et see peaks olema nõuetekohaselt põhjendatud kas suure kriisi puhkemisega, järsu muutusega rahvusvahelistes suhetes, mis nõuab ulatuslikku ELi finantsreaktsiooni, või vajadusega ühendada ressursse kolmandate riikidega, mis ei oleks kaasseadusandjate poolt ühiselt vastuvõetud õigusaktide puhul teostatav. Sellisel juhul, erinevalt eelmisest 2014.–2020. aasta mitmeaastasest finantsraamistikust, peaks Euroopa Parlament olema algusest peale täielikult kaasatud.

BÊKOU FOND

Kesk-Aafrika Vabariigi jaoks ette nähtud Bêkou usaldusfond loodi ELi ja 3 liikmesriigi poolt (Prantsusmaa, Saksamaa, Madalmaad) 2014. aasta juulis esimese liidu usaldusfondina, et

ühendada ja hallata Kesk-Aafrika Vabariigi (KAV) toetamist riiki laastanud 2012.–2013. aasta kriisi järel ning edaspidi. Selle eesmärk on tugevdada elanikkonna ja riigi vastupanuvõimet äärmiselt hapras kontekstis, eelkõige toetades programmitööd tervishoiu, vee ja sanitaaringimuste, maaelu arendamise ja majanduse taastamise vallas, samuti lepitamise ja sotsiaalse sidususe vallas.

Lisaks Euroopa Arengufondist (EAF) ja ELi eelarvest eraldatud vahenditele (218,9 miljonit eurot) tegid fondi sissemaksid Prantsusmaa, Saksamaa, Madalmaad, Itaalia ja Šveits, tänu millele ulatus fondi kogusumma 2019. aastal 296,8 miljoni euroni. Békou („lootus“ kohalikus sango keeles) fond püüab paindlikul ja dünaamilisel viisil omavahel siduda hädaabi, taastusabi, ülesehitustöö ja pikaajalised arengumeetmed.

Alates 2014. aastast on KAVi esimene partner EL ja selle liikmesriigid ning teised sissemaksete tegijad eraldanud kokku rohkem kui 910 miljonit eurot elanikkonna põhiteenuste (eelkõige haridus ja tervishoid, sealhulgas, alates epideemia puhkemisest, võitlus COVID-19 vastu), stabiilsuse ja rahuprotsessi toetamiseks.

MADADI FOND

Süüria kriisile reageerimiseks loodi 2014. aasta detsembris Euroopa Liidu piirkondlik usaldusfond (Madadi fond), et tegeleda Süüria pagulaste ja riigisiseste põgenike pikemaajaliste vastupanuvõimega seotud vajadustega naaberriikides ning samuti toetada vastuvõtvaid kogukondi ja nende ametiasutusi. Fond loodi algselt viieks aastaks ning selle algsed rahalised vahendid moodustasid üks miljard eurot. Hiljem pikendati selle tegevust 2019. ja 2020. aastal veel kaheks aastaks kuni 14. detsembrini 2021, et tagada ELi kriisile reageerimise sujuv üleminek praeguse 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames.

Fondi kasutuses on ELi eelarvest, 21 liikmesriigilt, Türgilt ja Ühendkuningriigilt saadud rohkem kui 2,2 miljardit eurot, millest kaks miljardit eurot on (2020. aasta detsembri seisuga) eraldatud rohkem kui 94 projekti jaoks. Usaldusfondist toetatakse enam kui 7,29 miljonit toetusesaajat. 2015. aastal suunati fondi katma ka Iraagi kriisi. Geograafilises plaanis on suur osa rahalistest vahenditest eraldatud mitut riiki hõlmavate meetmete jaoks, mis on suunatud riikidele, kus on kõige suurem arv Süüria põgenikke: Liibanon, Türgi ja Jordaania. Kõnealune eelarve on jaotatud järgmiselt: 43 % Liibanonile, 23 % Türgile ja 24 % Jordaaniale. Iraagiga seotud meetmetele eraldatakse 7 %, samas kui Lääne-Balkanile (Serbia, Põhja-Makedoonia) eraldatakse 2,1 % . Usaldusfondilt oleks võinud paluda, et ta tegeleks ka konfliktijärgse Süüria vajadustega ning pakuks tuge seoses aset leidva usaldusväärse poliitilise üleminekuga kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2254/2015. Kuid neid tingimusi ei ole jätkuva konflikti tõttu ilmselgelt täidetud.

AAFRIKA FOND

Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks mõeldud hädaolukorra usaldusfond (Aafrika usaldusfond) loodi 12. novembril 2015. aastal, et aidata võidelda mitmemõõtmeliste probleemidega, mis tekitavad ebastabiilsust Saheli ja Tšaadi järve, Aafrika Sarve ja Põhja-Aafrika piirkonnas. Aafrika usaldusfond katab 26 rahastamiskõlblikku riiki kolmes piirkonnas: Sahel ja Tšaadi järv (Burkina Faso, Kamerun, Tšaad, Gambia, Mali, Mauritaania, Niger, Nigeeria, Senegal, Ghana, Guinea ja Côte

d'Ivoire); Aafrika Sarv (Djibouti, Eritrea, Etioopia, Keenia, Somaalia, Lõuna-Sudaan, Sudaan, Tansaania ja Uganda); ja Põhja-Aafrika (Alžeeria, Egiptus, Liibüa, Maroko ja Tuneesia).

Aafrika usaldusfond tegutseb neljal strateegilisel teljel: 1) paremad majanduslikud ja tööalased võimalused majandusprogrammide kaudu, mille eesmärk on töövõimaluste loomine; 2) kogukondade vastupanuvõime tugevdamine, sealhulgas kohalikele elanikele, pagulastele ja põgenikele põhiteenuste pakkumine seoses toidu ja toitumise, turvalisuse, tervishoiu, hariduse ja sotsiaalkaitsega; 3) parem rände haldamine, sealhulgas riiklike ja piirkondlike rändestrategiate arendamine, ebaseadusliku rände ennetamine, inimkaubanduse ja rändajate smugeldamise vastu võitlemine, tõhusa vabatahtliku tagasipöördumise edendamine ja kestlik taasintegreerimine, rahvusvaheline kaitse ja varjupaik, seaduslik ränne ja liikuvus, ning 4) parem valitsemine ja konfliktiennetus, inimõiguste rikkumiste ja õigusriigi jõustamisega tegelemine, sealhulgas võimekuse suurendamise kaudu julgeoleku ja arengu toetamiseks. Fondist on eraldatud ligikaudu viis miljardit eurot, millest ligikaudu 0,6 miljardit eurot pärineb ELi liikmesriikidelt ja teistelt doonoritelt.

COLOMBIA FOND

Colombia on rohkem kui 50 aastat kannatanud riigisisese relvakonflikti käes, mis on nõudnud rohkem kui 220 000 inimest, millest enamik on tsiviilelanikud ning sundinud riigisisest ümber asuma rohkem kui viit miljonit colombialast, mis on üks suurimaid riigisiseste põgenike arve maailmas. Poliitilise vägivalda, suure sotsiaalse ja majandusliku ebavõrdsuse, uimastikaubanduse ja muude ebaseaduslike tegevuste pikk ajalugu ja tugeva riigi puudumine, mis suudaks oma kodanikele teenuseid pakkuda on, muu hulgas, seda konflikti võimendanud, mis on mõjutanud eelkõige maapiirkondi ja äärealasid, kuid millel on olnud väga negatiivne mõju Colombia majanduslikule ja sotsiaalsele arengule tervikuna.

24. augustil 2016. aastal jõudsid Colombia valitsus ja riigi peamine mässuliste rühmitus Colombia Revolutsioonilised Relvajõud (FARC) rahukokkuleppeni. Kuigi sellest ajast saati on tehtud palju edusamme, on olukord Colombias viimasel ajal jälle hapramaks muutunud, kuna riik tegeleb samaaegselt mitme kriisiga: Venezuela pagulaskriisi tagajärjed (enam kui 1,8 miljonit Venezuela pagulast elab nüüd Colombias); tagasilöögid rahuprotsessis ja COVID-19 pandeemia mõju.

Detsembris 2016. aastal asutati ELi usaldusfond rahu tagamiseks Colombias, et toetada valitsuse ja FARCi vahelise rahukokkuleppe rakendamist. Fondist on eraldatud üle 128 miljoni euro, mis on saadud ELi eelarvest, 20 liikmesriigilt, Tšiililt ja Ühendkuningriigilt.

TÜRGI PAGULASRAHASTU

2015. aasta oktoobris ja novembris võttis EL kohustuse tagada esialgse kolme miljardi euro ulatuses täiendavaid vahendeid, et toetada ajutise kaitse all olevaid süürialasi ja vastuvõtvaid kogukondi Türgis. Seejärel võttis komisjon 2015. aasta novembri lõpus vastu otsuse luua Türgi pagulasrahastu ELi vastusena üleskutsele toetada pagulasi Türgis, kes põgenevad konfliktide eest Süürias, Iraagis, Afganistanis või pärinevad mõnest teisest riigist. 1. jaanuaril 2016. aastal loodud pagulasrahastu esialgne eelarve oli kolm miljardit eurot. Sellest summast tuli üks miljard eurot ELi eelarvest, kaks miljardit eurot andsid ELi liikmesriigid, et vältida suuremat koormust ELi eelarvele. Liikmesriikide osamaksed arvutatakse jaotusvalemiga, mis

põhineb nende kogurahvatulul. Pagulasrahastu koordineerib rahastamist eri ELi olemasolevatest välisrahastamisvahenditest (IPA, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, arengukoostöö rahastamisvahend). Rahastus katab humanitaarsed ja mittehumanitaarsed tegevused, neile eraldatakse vastavalt 1,4 miljardit eurot ja 1,6 miljardit eurot.

ELi ja Türgi 18. märtsi 2016. aasta avalduses kinnitasid Euroopa Ülemkogu ja Türgi oma pühendumust ELi-Türgi ühise tegevuskava rakendamisele, et toetada Türgit rändekriisi haldamisel. Seoses sellega jõuti ka kokkuleppele, et pagulasrahastu eelarvesse lisatakse enne 2018. aasta lõppu täiendavad kolm miljardit eurot. Seekord tuleb kaks miljardit eurot ELi eelarvest ja üks miljard eurot liikmesriikidelt. Kahe osamakse raames rahastatavad projektid kestavad maksimaalselt vastavalt 2021. aasta keskpaigani ja 2025. aasta keskpaigani ning EL ja selle liikmesriigid on Süüria kriisi tagajärgedega tegelemise toetamisel kõige suuremad doonorid. Tasub täheldada, et Madadi usaldusfond ja Türgi pagulasrahastu kattuvad osaliselt.

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Rakendamisraport ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu kohta (2020/2045(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 208, 210, 214 ja 314,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 21,
- võttes arvesse ELi põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)²,
- võttes arvesse nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrust (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta³,
- võttes arvesse Euroopa Liidu eelarveaastate 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 ja 2021 üldeelarveid,
- võttes arvesse komisjoni 18. novembri 2011. aasta teatist rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi kohta (COM(2020)0743),
- võttes arvesse 2018. aastal toimunud ÜRO Peaassambleel vastu võetud kokkuleppeid – ülemaailmset turvalise, korra kohase ja seadusliku rände kokkulepet ning globaalset pagulasraamistikku,
- võttes arvesse komisjoni 7. juuni 2016. aasta teatist Euroopa rände tegevuskava alusel uue ELi ja kolmandate riikide partnerlusraamistiku loomise kohta (COM(2016)0385),
- võttes arvesse Valletta tippkohtumisel 2015. aasta novembris vastu võetud tegevuskava,
- võttes arvesse ELi ja Türgi 18. märtsi 2016. aasta avaldust,
- võttes arvesse 30. juunil 2017 avaldatud uut Euroopa arengukonsensust „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik“,
- võttes arvesse komisjoni talituste 30. aprilli 2014. aasta töödokumenti ELi

¹ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.

²ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

³EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1.

arengukoostöö õigustepõhise käsituse kohta, mis hõlmab kõiki inimõigusi (SWD(2014)0152),

- võttes arvesse 30. jaanuaril 2008 vastu võetud Euroopa konsensust humanitaarabi valdkonnas,
- võttes arvesse ELi Bêkou usaldusfondi, ELi Madadi usaldusfondi, ELi Aafrika usaldusfondi ja ELi Colombia usaldusfondi asutamislepinguid ja nende lepingute 2020. aasta detsembris läbi vaadatud versioone,
- võttes arvesse komisjoni 24. novembri 2015. aasta otsust C(2018)9500, mis käsitleb liidu ja liikmesriikide tegevuse koordineerimist koordineerimisvahendi – Türgi pagulasrahastu – kaudu⁴, mida on muudetud komisjoni 10. veebruari 2016. aasta otsusega C(2016)855⁵, 18. aprilli 2017. aasta otsusega C(2017)2293⁶, 14. märtsi 2018. aasta otsusega C(2018)1500⁷ ja 24. juuli 2018. aasta otsusega C(2015)4959⁸,
- võttes arvesse komisjoni 30. aprillil 2020 avaldatud neljandat aastaaruannet Türgi pagulasrahastu kohta (COM(2020)0162) ning samuti komisjoni eelnevaid aruandeid,
- võttes arvesse ELi Madadi usaldusfondi seitsmendat tulemusaruannet⁹,
- võttes arvesse järgmisi Euroopa Kontrollikoja eriaruandeid: „Kesk-Aafrika Vabariigi jaoks ette nähtud ELi Bêkou usaldusfond: hoolimata mõningatest puudustest on algus olnud lootustandev“ (nr 11/2017), „Türgi pagulasrahastu: kasulik abi, kuid vajab kulutõhususe suurendamiseks täiustamist“ (nr 27/2018) ja „ELi hädaolukorra usaldusfond Aafrika jaoks: paindlik, kuid piisavalt fookustamata“ (nr 32/2018),
- võttes arvesse komisjoni otsuseid pikendada ELi usaldusfondide tegevust kuni 2021. aasta detsembrini kooskõlas finantsmääruse artikliga 234 ning Euroopa Parlamendi seisukohti pikendamisotsuste eelnõu suhtes,
- võttes arvesse oma 18. aprilli 2018. aasta resolutsiooni ELi välisrahastamisvahendite rakendamise kohta: 2017. aasta vahearuanne ja 2020. aasta järgne tulevane struktuur¹⁰,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni arengukoostöö rahastamisvahendi, humanitaarabi rahastamisvahendi ja Euroopa Arengufondi rakendamise kohta¹¹,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2016. aasta resolutsiooni ELi Aafrika usaldusfondi ning selle mõju kohta arengu- ja humanitaarabile¹²,
- võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni uue ELi Aafrika-strateegia ning

⁴ ELT C 407, 8.12.2015, lk 8.

⁵ ELT C 60, 16.2.2016, lk 3.

⁶ ELT C 122, 19.4.2017, lk 4.

⁷ ELT C 106, 21.3.2018, lk 4.

⁸ ELT C 278, 8.8.2018, lk 3.

⁹ https://ec.europa.eu/trustfund-syria-region/sites/default/files/7th_results_reporting_eutf_syria_sept2020.pdf

¹⁰ ELT C 390, 18.11.2019, lk 76.

¹¹ ELT C 390, 18.11.2019, lk 33.

¹² ELT C 204, 13.6.2018, lk 68.

kestlikku ja kaasavat arengut toetava partnerluse kohta,

- võttes arvesse oma 20. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika kohta – 2020. aasta aastaaruanne¹³, 18. mai 2017. aasta resolutsiooni ELi Süüria strateegia kohta¹⁴, 6. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni Süüria kohta¹⁵, 24. novembri 2016. aasta resolutsiooni olukorra kohta Süürias¹⁶, 6. juuli 2016. aasta resolutsiooni nõukogu seisukoha kohta eelnõu suhtes, millega muudetakse Euroopa Liidu 2016. eelarveaasta eelarvet nr 2/2016: 2015. eelarveaasta ülejäägi kandmine eelarvesse¹⁷,
- võttes arvesse oma 13. märtsi 2019. aasta resolutsiooni komisjoni 2018. aasta Türgi aruande kohta¹⁸, oma 12. detsembri 2018. aasta resolutsiooni nõukogu seisukoha kohta teise Euroopa Liidu üldeelarve eelnõu suhtes eelarveaastaks 2019¹⁹ ja 4. juuli 2018. aasta resolutsiooni nõukogu seisukoha kohta eelnõu suhtes, millega muudetakse Euroopa Liidu eelarvet nr 3/2018 eelarveaastaks 2018, jagu III – „Komisjon“: Türgi pagulasrahastu tegevuste pikendamine²⁰,
- võttes arvesse paranduseelarve nr 5/2020²¹ eelnõud ja sellega kaasnevat otsust ettenägematute kulude varu kasutuselevõtmise kohta 2020. aastal, et jätkata Türgis pagulastele humanitaarabi andmist²²,
- võttes arvesse oma 19. mai 2021. aasta resolutsiooni, mis käsitleb komisjoni 2019. ja 2020. aasta aruandeid Türgi kohta²³,
- võttes arvesse komisjoni 2019. ja 2020. aasta otsuseid pikendada Madadi usaldusfondi tegevust kuni 14. detsembrini 2021 kooskõlas finantsmääruse artikliga 234,
- võttes arvesse kohustusi Süüria kriisiga tegelemiseks ja Süüria rahva toetamiseks, mille EL ja selle liikmesriigid on võtnud 2016. ja 2021. aasta vahel Londoni ja Brüsseli konverentsidel,
- võttes arvesse komisjoni 2018. aasta vahehindamist ja regulaarseid tulemuste aruandeid Madadi usaldusfondi kohta,
- võttes arvesse nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrust (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta²⁴, 14. juuni 2018. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend „Gloaalne Euroopa“ aastateks 2021–2027 (COM(2018)0460), ja 14. juuni 2018. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA III) aastateks 2021–2027

¹³ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0012.

¹⁴ ELT C 307, 30.8.2018, lk 117.

¹⁵ ELT C 215, 19.6.2018, lk 44.

¹⁶ ELT C 224, 27.6.2018, lk 88.

¹⁷ ELT C 101, 16.3.2018, lk 179.

¹⁸ ELT C 23, 21.1.2021, lk 58.

¹⁹ ELT C 388, 13.11.2020, lk 326.

²⁰ ELT C 118, 8.4.2020, lk 264.

²¹ Eelarve nr 2020/1157, ELT L 299, 11.9.2020, lk 1.

²² Otsus nr 2021/1268, ELT L 298, 11.9.2020, lk 21.

²³ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0243.

²⁴ EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1.

(COM(2018)0465),

- võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 58 kohaseid väliskomisjoni, arengukomisjoni ja eelarvekomisjoni ühisarutelusid,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning eelarvekontrollikomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni ja eelarvekomisjoni raportit (A9-0255/2021),
- A. arvestades, et alates 2014. aastast on loodud neli ELi usaldusfondi, vastamaks vajadusele paindlike ja kiirelt toimivate instrumentide järele, et pakkuda sidusat ja tugevat abi kriisidele reageerimisel: ELi Bêkou usaldusfond, mis loodi 15. juulil 2014 eesmärgiga toetada kõiki Kesk-Aafrika Vabariigi kriisist väljumise aspekte ja riigi ülesehitamisega seonduvaid pingutusi; ELi Madadi usaldusfond – 15. detsembril 2014 Süüria kriisile reageerimiseks loodud Euroopa Liidu piirkondlik usaldusfond, et võimaldada vahendite ja reageerimise koondamist ja kohandamist piirkondlikul tasandil; ELi Aafrika usaldusfond – 12. novembril 2015 Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks loodud hädaolukorra usaldusfond, ning ELi Colombia usaldusfond, mis loodi 12. detsembril 2016. aastal, toetamaks rahukokkuleppe rakendamist konfliktijärgses varajases taastumise ja stabiliseerimise faasis;
- B. arvestades, et 2018. aastal lisati finantsmääruse läbivaatamise käigus sellesse sättesse, millega teatud määral tugevdati Euroopa Parlamenti kontrollivolitusi uute ELi usaldusfondide loomise korral või olemasolevate fondide tegevuse pikendamisel; arvestades, et need sättesse on liiga piiratud, et tagada Euroopa Parlamendi kui eelarvepädeva institutsiooni poolne täielik demokraatlik kontroll, nagu see on sätestatud aluslepingutes;
- C. arvestades, et parlament avaldas 2020. aastal valdavalt positiivseid arvamusi ELi usaldusfondide tegevuse 2021. aasta lõpuni pikendamise kohta, väljendades samas muret läbipaistvuse puudumise pärast projektide elluviimisel, pöörates erilist tähelepanu piirihalduse ja rände juhtimisega seotud projektidele, ning arvestades tingimust, et Aafrika usaldusfondi puhul tuleb esitada kohustuslikud tagatised põhiliste inimõiguste austamise kohta kõigis rahastatud projektides;
- D. arvestades, et ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu loomist on põhjendatud vajadusega paindlikult, sihtotstarbeliselt ja kiiresti reageerida, mis ei ole klassikalise institutsioonilise raamistiku alusel võimalik, ning ELi eelarve piiratud ressursside ja paindlikkusega; arvestades, et ELi uus välisrahastamisraamistik (naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“) peaks ületama piirangud, mis tingivad vajaduse luua usaldusfonde, et konkreetsetele kriisidele paindlikumalt ja kiiremini reageerida; arvestades, et eelarvevälised instrumendid, nagu ELi usaldusfondid ning erakorralised vahendid, nagu Türgi pagulasrahastu, ohustavad demokraatliku vastutuse, läbipaistvuse ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid,

õnnestades Euroopa Parlamendi rolli ja ELi eelarve terviklikkust; arvestades, et eelarveväliste instrumentide loomise üle parlamendiga ei konsulteeritud; arvestades, et Aafrika ja Bêkou usaldusfondidesse panustas Euroopa Arengufond (EAF) ja seetõttu ei olnud parlament nende kahe usaldusfondi loomisse üldse kaasatud; arvestades, et parlamendi võimalik osalemine piirdus vastuväidetega Madadi ja Colombia usaldusfondide asutamislepinguid käsitlevate rakendusotsuste eelnõudele;

- E. arvestades, et usaldusfondi loomisel peab komisjon põhjendama selle lisaväärtust, nähtavust, täiendavust teiste ELi rahastamisvahendite suhtes ja kooskõla poliitikaeesmärkidega, ning arvestades, et oluline on tagada fondide kasutamise pidev järelevalve ja hindamine, tagamaks, et nende mõju on alati kooskõlas ELi õiguse, põhiväärtuste ja eesmärkidega;
- F. arvestades, et vastavalt finantsmäärusele tuleks ELi usaldusfondides teha iga-aastane väline ja sõltumatu audit ning komisjonil on õigus peatada rahastamisleping, kui partnerriik rikub kohustusi, mis on seotud inimõiguste, demokraatlike põhimõtete ja õigusriigi austamisega, ning tõsiste korrupsioonijuhtumite korral; arvestades, et Euroopa Kontrollikoda on oma ELi usaldusfonde käsitlevates eriaruannetes soovitanud komisjonil parandada doonorite koordineerimist (BÊKOU), kõrvaldada rakendamispuudused, suurendada tõhusust ja võtta kasutusele rohkem sihipäraseid meetmeid (Aafrika usaldusfond) ning tagada raha otstarbekam kasutamine (Türgi pagulasrahastu);
- G. arvestades, et komisjoni hinnangul on märkimisväärsed pagulastega seotud humanitaarsed vajadused täheldatavad ka väljaspool Türgi pagulasrahastut;
- H. arvestades, et parlament on korduvalt rõhutanud suurendatud parlamentaarse kontrolli vajadust ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu suhtes, samas teadvustades nende pakutavat lisaväärtust, samuti on parlament korduvalt toonitanud vajadust olla tihedamalt kaasatud tulevaste ELi usaldusfondide ettevalmistamisse ja läbirääkimistesse ning laiendada olemasolevaid ELi usaldusfonde ja muid ELi rahastamisvahendeid välistegevuse valdkonnas; arvestades, et parlament on komisjoni üles kutsunud parandama oma teavitamist usaldusfondide kohta ja on märkinud, et korrapärane, arvandmetel põhinev teave usaldusfondide rakendamise kohta on väga vajalik selleks, et parlament saaks täita oma rolli demokraatliku järelevalve ja kontrolli tegijana;
- I. arvestades, et suurim osa makseid ELi usaldusfondidesse tuleb praegu ELi eelarvest, liikmesriikide osamaksed moodustavad aga ELi usaldusfondide eelarvest väga piiratud osa; arvestades, et liikmesriikide osamaksed Türgi pagulasrahastusse ei ole vabatahtlikud, vaid kogurahvatulul põhinevatel osamaksed ning need lisatakse otse liidu eelarvesse sihtotstarbelise välistuluna vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punktile b; arvestades, et vastavalt finantsmääruse artikli 187 lõikele 6 ei integreerita ELi usaldusfondide puhul liikmesriikide osamakseid liidu eelarvesse;
- J. arvestades, et ELi ja Türgi 2016. aasta märtsi avalduses ning ELi ja Türgi tagasivõtulepingus pööratakse mittediskrimineerival viisil erilist tähelepanu ebaseadusliku rände uute mere- või maismaateede tõkestamisele, smugeldajate võrgustike lammutamisele, Türgi piiride kontrollile ja tagasisaatmise aktsepteerimisele;
- K. arvestades, et liidu arengukoostööpoliitika põhieesmärk on vaesuse vähendamine ja pikas perspektiivis selle kaotamine, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu

artiklis 208; arvestades, et Euroopa arengukonsensus on jätkuvalt ELi arengupoliitika teoreetiline raamistik ja et Euroopa konsensus humanitaarabi valdkonnas kinnitab veel kord humanitaarabi andmise põhialuseid; arvestades, et EL tema partnerid humanitaarvaldkonnas peavad suutma tagada abi ja kaitse, mis on vajadustepõhised ning millega austatakse humanitaartegevuse neutraalsuse, erapooletuse, humaansuse ja sõltumatuse põhimõtteid; arvestades, et ametliku arenguabi vahenditest tuleb eraldada vahendeid majanduslikule, inim- ja sotsiaalsele arengule, eelkõige selleks, et tagada kvaliteetse hariduse kättesaadavus, samuti kohapealse vastupanuvõime suurendamisele, sealhulgas seoses kliimamuutustega, ning rahuvalveoperatsioonidele arengu- ja/või humanitaarabi osutamiseks, pöörates erilist tähelepanu usaldusfondi otsuses kindlaks määratud arenguprobleemidele;

- L. arvestades, et ELi Aafrika usaldusfondi asutamislepingus seatakse piirihalduse projektid Liibüas selgelt usaldusfondi volituste ning Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi kohaldamisalasse. arvestades, et alates 2017. aasta juulist on ELi usaldusfondi kaudu eraldatud peaaegu 90 miljonit eurot Liibüa rannikuvalve suutlikkuse treenimiseks, varustamiseks ja toetamiseks ning 49 miljonit eurot on eraldatud tagasipöördujate kinnipidamise tingimuste parandamiseks; arvestades, et ELi usaldusfondi asutamislepingutes on selgelt kirjas, et usaldusfondist rahastatakse meetmeid, millega aidatakse kaasa rände haldamise igakülgsele tõhustamisele kooskõlas rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisiga, kaasa arvatud ebaseadusliku rände ohjamine ja tõkestamine ning võitlus inimkaubanduse vastu; arvestades aga, et Liibüa rannikuvalve tegevuse raames on väidetavalt toime pandud inimõiguste rikkumisi;
- M. arvestades, et Euroopa Parlament leidis 2020. aastal, et ELi Aafrika usaldusfondi pikendamise jätkamiseks tuleks kõigis rahastatud projektides anda kohustuslikud tagatised inimõiguste järgimise kohta, pöörates erilist tähelepanu rände haldamisele ja tagades ka, et need tagatised kehtestatakse juhul, kui edaspidi tekib vajadus nõuetekohaselt põhjendatud uue usaldusfondi järele;
- N. arvestades, et Süüria kriisile reageerimiseks loodud Euroopa Liidu piirkondliku usaldusfondi (Madadi fond) raames on kasutusele võetud 2,3 miljardit eurot, mis hõlmab ka 21 ELi liikmesriigi, Türgi ja Ühendkuningriigi vabatahtlikku rahalist osalust; arvestades, et fondi programmides keskendutakse haridusele, elatisele, tervishoiule, kaitsele ja veevarustusele ning neist saavad kasu pagulased, riigisisesed põgenikud ja kohalikud kogukonnad ning nende raames on toetust saanud rohkem kui seitse miljonit inimest; arvestades, et Süüria kodusõja pikaajaliseks muutumisel hakati Madadi fondi meetmetes tegelema rohkem humanitaar- ja arenguabi lõimimisega, keskendudes rohkem süsteemide tugevdamisele, et toetada vastuvõtivate riikide pingutusi ja suutlikkust reageerida sellele pikaajaliseks muutunud kriisile, eelkõige avalike teenuste pakkumisega Iraagis, Jordaania ja Liibanonis;
- O. arvestades, et Madadi fondile antud hinnangu kohaselt on see fond projektide käivitamisel Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi standardmenetlustest suhteliselt kiirem; arvestades, et Madadi fond on suutnud saavutada ka mastaabisäästu, kuna selle suuremahuliste projektide maht on keskmiselt 20 miljonit eurot ning nende rakendusperiood on keskmiselt umbes 30 kuud;
- P. arvestades, et Türgi pagulasrahastu erineb liidu usaldusfondidest peamiselt seetõttu, et see on jätkuvalt liidu eelarves sees;

- Q. arvestades, et komisjoni kinnitusel on Türgi pagulasrahastu kavandatud olemasolevate ELi rahastamisvahendite koordineerimiseks, et neid kasutataks pagulaste vajaduste rahuldamiseks järjepideval ja ühtsel viisil;

I. Üldised kaalutlused

Eelarveaspektid

1. märgib, et 31. detsembriks 2020 moodustasid kõigi ELi usaldusfondide vahendid kokku 7691 miljonit eurot, millest ELi eelarve osamakse moodustas 3170 miljonit eurot, Euroopa Arengufondi osa oli 3534 miljonit eurot ja 988 miljonit eurot pärines liikmesriikidelt ja teiste doonorite osamaksetest; märgib lisaks, et samaks kuupäevaks olid ELi usaldusfondid sõlminud lepinguid 7141 miljoni euro ulatuses ja maksnud välja 4869 miljonit eurot; märgib ühtlasi, et 31. detsembriks 2020 oli kõigi ELi usaldusfondide kulukohustuste assigneeringute täitmise määr 98 % (ELi Madadi usaldusfond oli täitnud enam kui 95 %, ELi Bêkou usaldusfond 99 %, ELi Aafrika usaldusfond 99 % ja ELi Colombia usaldusfond 94 % saadavalolevatest kulukohustuste assigneeringutest), üldine maksete assigneeringute täitmise määr oli aga 63 % (ELi Aafrika usaldusfond 62 %, ELi Bêkou usaldusfond 66 %, ELi Colombia usaldusfond 52 % ja ELi Madadi usaldusfond 64 %);
2. tuletab meelde, et Türgi pagulasrahastu koosneb kahest 3 miljardi euro suurusest osast; peab kahetsusväärseks asjaolu, et erinevalt esimesest (aastate 2016–2017) osast, millesse ELi eelarvest eraldati 1 miljard eurot ja liikmesriigid panustasid 2 miljardit eurot, on teise (aastate 2018–2019) osa osamaksete suhe olemasolevate liidu projektide kahjuks vastupidine;
3. tuletab meelde, et kui Türgi pagulasrahastu esimese osa puhul moodustas IPA II osamakse 52,4 %, humanitaarabi 46,6 %, julgeoleku ja rahu edendamise rahastamisvahend 0,7 % ning arengukoostöö rahastamisvahend 0,3 %, siis teise osa puhul oli IPA II osamakse 64,5 % ja humanitaarabi 35,5 %;
4. märgib, et (2020. aasta lõpuks) on 36,6 % Türgi pagulasrahastu esimese osa eraldistest ära kasutatud otsese eelarve täitmise kaudu ja 63,4 % kaudse eelarve täitmise kaudu (millest üle nelja viiendiku rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu); märgib lisaks, et teise osa puhul moodustas otsene eelarve täitmine 32,1 % (100 % Euroopa Komisjoni kaudu) ja kaudne eelarve täitmine 67,9 % (kolm neljandikku rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu);
5. märgib lisaks, et rahvusvahelised organisatsioonid on olnud ELi usaldusfondide suurimad rakendajad (36,8 %), edestades Euroopa Komisjoni (35,7 %), liikmesriikide ametiasutusi (24,2 %) ja avaliku teenistuse asutusi (3,4 %);

Euroopa Parlamendi kaasatus otsuste tegemise ja tulemuste jälgimise raamistikus ning aruandluses ja/või hindamises

6. märgib, et parlamendikomisjonide esimehed ja asjaomased liikmed on saanud usaldusfondide strateegianõukogude ja Türgi pagulasrahastu juhtkomitee koosolekutel vaatlaja staatuse; peab kahetsusväärseks, et seda staatust ei ole ametlikult usaldusfondide asutamislepingutes kajastatud; nõuab, et nõukogu koosolekute kutsete koostamisel võetaks arvesse Euroopa Parlamendi ametlikku kalendrit ning et kogu

asjakohane teave ja dokumendid, mida nõukogu koosolekul arutada, esitatakse piisava ajavaruga enne koosolekuid, et võimaldada parlamendiliikmete ja sekretariaadi töötajate aktiivset osalemist;

7. peab kahetsusväärseks Euroopa Parlamendi piiratud rolli ELi usaldusfondidele liidu osamaksete kohta otsuste tegemisel ning järelevalve ja kontrolli teostamisel ning kordab, et enne usaldusfondide loomist ja/või laiendamist, mis peaks jääma viimaseks abinõuks, oleks tulnud täiel määral kasutada olemasolevaid õiguslikke, regulatiivseid ja eelarvelisi lahendusi; tuletab meelde oma varasemaid vastuseta jäänud taotlusi ja kordab, et parlament peaks olema esindatud tegevkomiteede koosolekul ja tal peaks olema võimalik nende tegevust jälgida, ning kutsub komisjoni üles esitama aegsasti üksikasjaliku teave nendes komiteedes tehtud otsuste kohta; on veendunud, et parlament peab täielikult ära kasutama oma rakendamis- ja eelarvekontrolli volitused ning tagama, et ELi rahastamisotsused ja nendega seotud eraldised vastaksid liidu õiguspärasuse ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetele, tagades sellega ELi tegevuse demokraatliku legitiimsuse ja vastutavuse;
8. võtab teadmiseks komisjoni pingutused sekkumisi hoolikalt jälgida ja hinnata ning anda teadmisi ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu tegevuse kohta selleks ette nähtud aruannete kaudu; nõuab, et neid pingutusi suurema läbipaistvuse saavutamiseks tugevdataks asjaomaste andmete avaldamisega ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu veebilehtedel, kaasa arvatud konkreetset üksikasjad rahastatavate projektide ja saavutatud tulemused võrdluses püstitatud eesmärkidega; rõhutab, et selliste aruannete kättesaadavus, detailsus, täielikkus ja faktiline järjepidevus on olulised Euroopa Parlamendi kui eelarvepädeva institutsiooni toetamiseks, et parlament saaks fondide rakendamist adekvaatselt hinnata;
9. märgib, et ELi Aafrika usaldusfondi 2019. ja 2020. aasta aruandes avaldati teave kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamise kohta; peab kahetsusväärseks, et see teave ei ole allhanke vähese läbipaistvuse tõttu avalikult kättesaadav; märgib, et võimaluse korral tuleks selline teave projekti tasandil liigendada, võttes arvesse asjakohaselt põhjendatud konfidentsiaalsuse ja turvalisuse nõudeid;
10. peab kahetsusväärseks komisjoni hilinenud teadet kavatsusest pikendada ELi usaldusfondide kestust ja mõnede usaldusfondide hilinenud hindamist, mis ei võimaldanud parlamendil Aafrika usaldusfondi suhtes jõuda täielike ja täpsete õigeaegsete järeldusteni, millega piirati demokraatlikku järelevalvet ja vastutust;
11. kordab oma nõudmist, et ELi usaldusfondide pikendamine kuni 2021. aasta detsembrini, millega parlament nõustus, peab olema peamiselt tehniline, et tagada sujuv üleminek uuele mitmeaastasele finantsraamistikule ning võimaldada juba eraldatud vahendite osas tõhusate kokkulepete sõlmimist ja vahendite tulemuslikku kasutamist; rõhutab komisjoni kinnitust, et usaldusfondide pikendamisega püüti tagada jätkuv õiguslik alus eelmise mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 raames võetud maksekohustuste tasumiseks ning et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi ega ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III) raames ei võeta ELi usaldusfondide suhtes uusi kohustusi;
12. rõhutab, et komisjon peaks oma aruannetes kirjeldama ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastuga hõlmatud valdkondade jaoks mõeldud eri rahastamisvahendite,

sealhulgas ELi välisinvesteeringute kava, vastastikust täiendavust ning loodud lisaväärtust;

II. Hinnang igale ELi usaldusfondile ja Türgi pagulasrahastule

Bêkou fond

13. on seisukohal, et Bêkou usaldusfond on osaliselt, ühe vahendina kaasa aidanud Kesk-Aafrika Vabariigis valitseva olukorra lahendamisele ning Kesk-Aafrika Vabariigi arengu- ja humanitaarvajaduste sidumisele;
14. viitab lisaks 2018. aasta veebruaris Kesk-Aafrika Vabariiki külastanud Euroopa Parlamendi arengukomisjoni delegatsiooni järeldestele, milles märgitakse, et Bêkou usaldusfond on riigis nähtav ja tundub olevat hästi vastu võetud projektide kaudu, mis vastavad nõuetekohaselt rehabiliteerimise, elatise pakkumise ja pikemaajalise arengu vajadustele vähemalt kohalikul tasandil ja väiksemas määras;
15. toonitab, et Euroopa Kontrollikoja 2017. aasta eriaruandes avaldatud järeldestest nähtub, et Bêkou usaldusfond on üleüldiselt andnud positiivseid tulemusi ja on ligi tõmmanud abi, kuid ainult mõne uue rahastaja lisaks, ning et suurem osa selle projektidest on andnud eeldatud tulemusi ja taganud ELile suurema nähtavuse; märgib siiski, et aruandes soovitati sekkumisala paremini määratleda, toetajaid paremini koordineerida, parandada projektide valikumenetlusi, järelevalvet ja tulemuslikkuse mõõtmist, tõhustada kulude optimeerimist ja läbipaistvust rakendusorganisatsioonide valimisel; märgib, et tegevkomitees esindavad liikmesriike nende riiklikud arenguagentuurid, kes valitakse ka projektide elluvijateks, ning on mures, et see võib viia huvide konfliktini tegevkomitee projektide valikumenetluses;
16. märgib, et humanitaarkriisi, vaesuse ja Kesk-Aafrika Vabariigi jätkuvate uute julgeolekuprobleemide tõttu nõuab ELi edasine toetus selgelt suunatud programme ja vajaduse korral paindlikku ELi-poolset rahastamist naabuspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ raames, et soodustada Kesk - Aafrika Vabariigis humanitaarabi, rahu ja julgeolekut, demokratiseerimist ja demokraatlike institutsioonide tugevdamist ning inimõiguste järgimist;
17. on seisukohal, et hoolimata ELi ja muude doonorite sekkumisest on olukord selles riigis uute konfliktide ja tõsise toiduga kindlustamatuse tõttu ebastabiilne;

Madadi fond

18. on seisukohal, et ELi Madadi usaldusfond on tõendanud oma lisaväärtust kriisile reageerimisel ja ka ELi jaoks, mis puudutab suuremat välist nähtavust ja mõju, erinevatest allikatest saadud rahaliste vahendite suuremat kontrolli, koordineerimist ja võimendamist võrreldes riikide tasandi või muude rahvusvaheliste kanalitega; märgib, et fondi kulutused seati vastavusse kasutatud õiguslike aluste või liidu instrumentidega ja nende eesmärkidega; tuletab seetõttu meelde, et Madadi usaldusfondist rahastatavad projektid peavad edendama ja kaitsma väärikust, inimõigusi ja põhivabadusi ning eelkõige vähemuste ja kaitsetumate rühmade sotsiaalset ja majanduslikku kaasamist; peab kahetsusväärseks, et Süüria konflikt veel jätkub, ja rõhutab, et nende Süüria pagulaste vajadused, kes ei saa lähitulevikus kodumaale tagasi pöörduda, ning pagulasi vastuvõtivate kogukondade vajadused pikaajalise integratsiooni ja tööhõive osas

nõuavad endiselt ELi ja rahvusvahelist pikaajalist abi pikemaajalise integratsiooni- ja tööhõivesuutlikkuse kindlustamiseks ühtsel viisil vastuvõtivate kogukondadega; juhib tähelepanu sellele, et konfliktiohtlikud alad Süürias ei võimalda praegu pikaajalise ülesehitustöö tegemist;

19. märgib, et 2018. aasta oktoobri strateegilise vahehindamise aruandes jõuti järeldusele, et Madadi usaldusfond on olnud „suur ja kulutõhus ning jõudnud paljude abisaajateni suhteliselt madalate kuludega“ ning et see on „võimaldanud ELil paindlikult tegutseda“;
20. tunnustab usaldusfondi kiiret ja paindlikku reageerimist partnerriikide ja kogukondade toetamiseks koroonaviiruse puhangu ajal, näidates üles aktiivsust meetmete ümberkujundamisel ja ümbersuunamisel lisaks tervishoiule ka muudes valdkondades, nagu elatis, kaitse, haridus ja sotsiaalne sidusus Liibanonis, Iraagis, Türgis ja Jordaania;
21. rõhutab pagulaste, riigisiselt ümberasustatud isikute ja haavatavate vastuvõtivate kogukondade järjepideva toetamise olulisust, sealhulgas laiemalt kogu jätkuvast konfliktist mõjutatud piirkonnas, mille toetamiseks kombineeritakse 2021.–2027. aasta finantsraamistiku jaoks loodud instrumentide raames antav pikaajaline, prognoositav, täielikult läbipaistev ja kiiresti rakendatav rahastamine liikmesriikide võimalike panustega sihtotstarbelise välistulu näol, võttes arvesse kõiki finantsmäärusega tagatud rahastamisvahendeid;
22. tuletab meelde Süürias ja ümberkaudses piirkonnas asuvate Palestiina pagulaskogukondade haavatavust ning nõuab nende pidevat toetamist ja kaasamist Süüria kriisiga seonduvatesse ELi humanitaarkavadesse ja vastumeetmetesse;

Aafrika fond

23. märgib, et Aafrika usaldusfond loodi hädaolukorra usaldusfondina, et aidata kaasa kriiside lahendamisele Aafrika kolmes piirkonnas eesmärgiga saavutada pikaajaline stabiilsus ja arengueesmärgid; leiab, et ELi Aafrika hädaolukorra usaldusfond on kiire ja paindlik vahend, mis aitab lahendada ühiseid ülemaailmseid probleeme, nagu ränne ja sundränne, kliimamuutuste mõju ja majanduskriisid; toonitab, et praeguse COVID-19 pandeemiaga kaasnev enneolematu olukord nõuab kogu vajalikku paindlikkust ja kiirust; rõhutab aga, et paindlikkus tuleb alati siduda täieliku läbipaistvuse ja vastutusega; usub, et võimalik on veel paremini tegutseda, kui üle kolme piirkonna võtta sihipärasemaid meetmeid ning toetada tulemuste mõõtmist ja aruandlust;
24. võtab teadmiseks, et 78 projekti aitasid suurendada majanduslikke ja tööhõivevõimalusi, 97 projekti võeti ette vastupanuvõime tugevdamiseks, 75 projekti keskendusid rände haldamisele ning 75 projekti aitasid parandada juhtimist ja konfliktide ennetamist; märgib murega, et konkreetsete asjaolude tõttu on rände haldamine muutunud mõnes projektis ELi reageerimise keskseks osaks; kordab aga, et algsed eesmärgid, milleks on vastupanuvõime suurendamine ja rände algpõhjustega tegelemine, peaksid alles jääma;
25. väljendab rahulolu selle üle, et ELi Aafrika usaldusfond on mõnel juhul panustanud kolmekordse seose lähenemisviisi, mis seisneb humanitaarabi, arenguvaldkonna ja rahulooma lõimimises, mis eelneva mitmeaastase finantsraamistiku ELi rahastamisvahendite puhul võimalik ei olnud; tuletab meelde, et ELi usaldusfondi rahastamist tuleb rakendada ja hinnata ametliku arenguabi kriteeriumide alusel ning et

kõik sellest nõudest väljapoole jäävad kulud tuleb rahastada usaldusfondi alla koondatud eri allikatest, ning taunib ametliku arenguabi vahendite mis tahes kasutamist, mis on vastuolus arengueesmärkidega; tuletab meelde aluspõhimõtet, et humanitaarabi peab olema sõltumatu;

26. peab kahetsusväärseks asjaolu, et tervelt 37 % Aafrika usaldusfondi vahenditest on eraldatud meetmetele, mille eesmärk on rännet piirata ja vähendada, samas kui vähem kui 9 % vahenditest on eraldatud rände ja sundränne põhjustega tegelemiseks; märgib, et vähem kui 1,5 % Aafrika usaldusfondi vahenditest on eraldatud seaduslikele rändekanalitele; tunnistab, et piirijulgeolek on Aafrika partnerriikide stabiilsuse tagamiseks väga vajalik ning EL peab partnerriike toetama võitluses ebaseaduslike rändevoogude, smugeldamise ja inimkaubanduse algpõhjustega;
27. võtab teadmiseks teated Liibüa rannikuvalve tegevuse käigus Liibüas aset leidvate jätkuvate inimõiguste rikkumiste kohta; rõhutab, et paljusid rannikuvalvurite päästetud või tabatud inimesi peetakse Liibüas kohutavates tingimustes meelevaldselt kinni; rõhutab, et pagulaste tagasisaatmisega riikidesse, kus neil ei ole turvaline, rikutakse 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni; märgib, et erakorralise transiidi mehhanismiga seoses esineb projektide elluviimisel probleeme inimõiguste järgimisel; märgib, et Liibüas ei järgita tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet; tuletab aga meelde, et igasuguse sekkumise puhul tuleks tagada inimelude, väärikuse ja inimõiguste täielik kaitse; palub sellega seoses komisjonil ja liikmesriikidel kodanikuühiskonna organisatsioonidega konsulteerides üle vaadata ja läbi viia konkreetse riskihindamise ELi Aafrika usaldusfondist rahastatavate mere- ja piiride valvamise ja haldamise valdkonna pädevate asutustega tehtava koostöö kohta, et tagada inimõiguste järgimise objektiivne hindamine;
28. rõhutab kohalike partneritega tehtava koostöö ja dialoogi tähtsust; kiidab heaks prioriteetsete vajaduste kindlakstegemiseks korraldatud konsultatsioonid ja uuringud; kutsub komisjoni tungivalt üles asjakohaselt kaasama kohalikke omavalitsusi ja kodanikuühiskonna organisatsioone ELi Aafrika usaldusfondi toetatavatesse projektidesse;
29. märgib, et ELi Aafrika usaldusfondi üks peamistest eesmärkidest – nagu on sätestatud selle asutamislepingus – on rände algpõhjustega tegelemine, eriti vastupanuvõime, majanduslike ja võrdsete võimaluste, julgeoleku ja arengu edendamine ning inimõiguste rikkumiste käsitlemine; nõuab, et rohkem tähelepanu pöörataks pikaajalistele arengueesmärkidele, nagu tööhõive, haridus, toiduga kindlustatus ja kohaliku elanikkonna elutingimuste parandamine;
30. märgib, et Euroopa Kontrollikoja eriaruandes nr 32/2018 juhiti tähelepanu mitmesugusele puudustele, sealhulgas ELi riigihankeõiguse kohaldamata jätmisele ja läbipaistmatule juhtimisele, soovitati parandada projektide valikumenetlust, kiirendada rakendamist ja süstemaatilisemat tulemuslikkuse järelevalve protsessi, mis hõlmaks kõiki projekte, ning märgiti, et fondi suure ulatuse tõttu ei olnud see sageli piisavalt tõhus, kuna vajadusi ja vahendeid, mille abil oleks saanud mõõdetavat mõju saavutada, ei olnud piisavalt kvantifitseeritud; nõuab eeskirjade lihtsustamist ja paremat teavitustööd hankemenetluste taotluste osas, et hõlbustada väiksemate ja kohalike valitsusväliste organisatsioonide juurdepääsu ELi rahastamisele;

31. märgib, et ELi Aafrika usaldusfond on aidanud vastupanuvõimet tugevdada ning humanitaarabi ja arenguvaldkonda lõimida haprates tingimustes; märgib lisaks, et usaldusfond on edendanud ka koostööd erinevate sidusrühmade vahel ja võimaldanud saada osamakseid ELi mittekuuluvatelt toetajatelt, mis Brexiti-järgses olukorras on omandanud eriti suure tähtsuse, ning on suurendanud rände ja sundrände küsimuse ja ELi sellele reageerimise nähtavust; peab samal ajal kahetsusväärseks, et selle fondi rakendamise järelevalve ei ole olnud piisav, ja nõuab, et pikaajalise projekti raamistikku lisataks SMART- eesmärgid (konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised eesmärgid) ning et projektide hindamiseks kehtestataks mõõdetavad sihtnäitajad;
32. tunnustab komisjoni ettepanekut suunata mujale algselt ELi Aafrika usaldusfondist Eritreale eraldatud rahalised vahendid, eelkõige need, mis olid suunatud teede renoveerimiseks, milleks kasutati sunniviisilist tööd;

Colombia fond

33. on seisukohal, et Colombia usaldusfond on oma väärtust tõestanud ja on praegustes oludes oluliseks vahendiks, millega toetada Colombia valitsuse ja Colombia revolutsiooniliste relvajõudude (FARC) rahukokkuleppe järgimist; juhib tähelepanu asjaolule, et ELi Colombia usaldusfondi tegevuse pikendamine on veelgi kinnitanud ELi pühendumust ja taganud hädavajaliku toetuse Colombia rahuprotsessile; tuletab meelde, et ELi usaldusfond Colombia jaoks on loodud arengukoostöö rahastamisvahendi alusel ja see peab olema kooskõlas Euroopa Liidu arengupoliitika põhieesmärgiga: „liidu arengukoostöö poliitika peamine eesmärk on vaesuse vähendamine ja pikemas perspektiivis selle kaotamine“ ning „liit võtab arengukoostöö eesmärgi arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid“;
34. rõhutab ka usaldusfondi olulist rolli Colombia toetamisel maaelu igakülgse arendamise ja majanduskasvu valdkonnas; nõuab, et Colombia rahuprotsessis oleks jätkuvalt esmatähtsal kohal pikaajalised ja keskpika tähtajaga täiesti läbipaistvad rahastamisprogrammid ja järelevalve ning et neis programmides kasutataks Euroopa Parlamendi asjakohast demokraatlikku kontrolli ja osalust ning sidusrühmadega, eriti kohaliku kodanikuühiskonnaga peetavaid asjakohaseid, läbipaistvaid ja kaasavaid konsultatsioone;
35. õnnitleb Colombiat pingutuste puhul, mida riik on hoolimata oma probleemidest rahukokkuleppe rakendamisel teinud selleks, et toetada enam kui 1,7 miljonit Colombiasse põgenenud Venezuela sisserändajat, eelkõige andes neile kümneaastase ajutise kaitsestaatuse;
36. tunnustab Tšiili Vabariigi osalemist usaldusfondi rahastamises; märgib, et piirkondlike partnerite osalus on kõrge lisaväärtusega ning on suurendanud ELi tegevuse ja koostöö kohalikku tunnustamist ja legitiimsust;

Türgi pagulasrahastu

37. juhib tähelepanu sellele, et Türgi on vastu võtnud maailma suurima pagulaskonna, kelle hulgas on registreeritud peaaegu neli miljonit Süüriast, Iraagist ja Afganistanist tulnud pagulast; tuletab meelde Türgi pagulasrahastu olulist rolli Süüria pagulaste

vastuvõtmisel; nõuab ELi ja Türgi avalduse inimõiguste alase mõju põhjalikku hindamist ning rõhutab mõlema poole jaoks põhiõiguste nõuete täitmise olulisust, mis on osa selle avalduse rakendamisest; on seisukohal, et EL peaks jätkama vajaliku toetuse andmist Süüria pagulastele ja teistele pagulastele ning vastuvõtivatele kogukondadele Türgis, tagades, et Türgi valitsust ei kaasata otse rahaliste vahendite haldamisse ja eraldamisse, mis tuleks eelkõige anda otse pagulastele ja vastuvõtivatele kogukondadele ning mida peaksid haldama organisatsioonid, mis tagaksid vastutuse ja läbipaistvuse;

38. on seisukohal, et ELi Türgi pagulasrahastu on tõestanud oma väärtust uuendusliku ressursside ühendamise vahendina ja olulise koordineerimismehhanismina Türgi abistamisel, millega reageeritakse kiiresti pagulaste ja neid vastuvõtivate kogukondade viivitamatutele humanitaarsetele ja arengualastele vajadustele, ning rõhutab vajadust tagada selle tegevuse jätkusuutlikkus; märgib sellega seoses, et oodatud tulemuse saavutamiseks tuli enamikku projekte pikendada; avaldab toetust Türgi kodanikuühiskonnale ja tuletab meelde rahvusvaheliste organisatsioonide tänuväärseid pingutusi nende projektide elluviimisel; rõhutab seda lisaväärtust, mida annab kohalike organisatsioonide, ekspertide ja valitsusväliste organisatsioonide ning ELi liikmesriikide organisatsioonide kaasamine Türgi pagulasrahastu rakendamisse;
39. väljendab rahulolu Türgi pagulasrahastu esimese osa, eelkõige hädaolukorra sotsiaalse turvavõrgu (ESSN) edu üle, mis on suurim komisjoni hallatav humanitaarprojekt; tunnustab teise osa edenemist, mis hõlbustab järkjärgulist üleminekut humanitaarabilt arenguabile;
40. on teadlik Türgi pagulasrahastu rollist umbes 1,8 miljoni pagulase abistamisel nende põhivajaduste rahuldamise kaudu, 668 900 pagulaslapsele haridustoetuse võimaldamisel ning miljonitele pagulastele tervishoiu- ja kaitseteenuste osutamisel; rõhutab aga, et Euroopa Kontrollikoja eriaruandes nr 27/2018 osutati tervishoiu- ja haridustegevuse rahastamise ebajärjekindlusele, kusjuures sarnaste projektide rahastamiseks kasutatakse samal ajal erinevaid juhtimisstruktuure; peale selle rõhutati aruandes, et rahalise abi projektide puhul oleks võinud saavutada suuremat väärtust, ning kutsuti komisjoni üles parandama munitsipaaltaristu ja sotsiaal-majandusliku toetuse kavandamist, võimaldama valitsusvälistele organisatsioonidele tegevuskeskkonda ja parandama aruandlust pagulasrahastu kohta; märgib eriti COVID-19 mõju pagulastele ja juhib tähelepanu sellele, et Türgi pagulasrahastu loodi vaatamata rahvusvahelise varjupaigaõiguse seisukohast Türgis esinevatele tõsistele probleemidele seoses pagulaste inimõiguste olukorraga; tuletab meelde, et 2020. aastal taotles komisjon ELi eelarve ettenägemata kulude varust lisaks 481,6 miljoni euro kasutuselevõtmist, mis ületab Türgi pagulasrahastu jaoks algselt kavandatud eraldist, et rahastada meetmeid hädaolukorra sotsiaalse turvavõrgu programmi ja tingimuslike haridusotstarbeliste sularahaülekannete programmi raames;
41. väljendab veel kord sügavat kahetsust asjaolu pärast, et selle pagulasrahastu loomisel ega selle tegevuse pikendamisel Euroopa Parlamendiga ametlikult ei konsulteeritud ega küsitud tema nõusolekut ning parlament kaasati ainult ühe eelarvepädeva institutsioonina, millega kahjustati Türgi pagulasrahastu demokraatlikku vastutust; kinnitab, et parlamenti ei tohiks uuesti sellisesse olukorda asetada;

42. rõhutab, et Euroopa Kontrollikoja eriaruandes nr 27/2018²⁵ tõstatakse küsimusi pagulasrahastust rahastatavate humanitaarprojektide tõhususe üle, kuna neis ei hinnatud järjekindlalt ja terviklikult eelarveliste kulude mõistlikkust; märgib, et aruandes väljendatakse ka muret asjaolu pärast, et auditi käigus ei ole võimalik kõiki humanitaarprojekte jälgida; rõhutab, et Türgi ametiasutuste keeldumine juurdepääsu võimaldamisest kahe rahalise toetuse projekti abisaajate andmetele võib tekitada küsimusi rahastu finantsjuhtimise usaldusväärsuse kohta, eriti võttes arvesse Türgi kiiret taganemist õigusriigi põhimõtetest ja põhiõigustest; tuletab meelde vajadust kontrollida Türgi valitsuse ja kohalike ametiasutuste poolt rakendatavaid vahendeid; märgib, et rahalisi vahendeid tuleb kasutada üksnes pagulaste kõigi füüsiliste ja psühholoogiliste vajaduste rahuldamiseks, sealhulgas eluase, toit, haridus ja inimväärse elatustaseme tagamine; kutsub komisjoni üles paremini jälgima ja hankima andmeid kõigi Türgi pagulasrahastu programmide ja projektide abisaajate kohta; rõhutab, et täieliku vastutuse saavutamiseks ja topeltrahastamise vältimiseks peaks komisjon tegema vahendid kättesaadavaks rakenduspartnerite kohapeal saavutatud eesmärkide põhjal ja pärast finantsmääruse nõuete kohase rakendamishinnangu andmist; kutsub seetõttu komisjoni üles tagama, et Türgi pagulasrahastu eesmärgid ja rahastu rakendamine oleksid kooskõlas ELi üldpõhimõtete, poliitika ja eesmärkidega, sealhulgas demokraatia, õigusriigi ja inimõigustega, ning väljendab muret nende põhimõtete degradatsiooni pärast Türgis;
43. rõhutab humanitaarabilt arengukoostööle ülemineku tähtsust ning kutsub komisjoni üles töötama välja ja rakendama üleminekustrateegiat, mis keskenduks pagulastele elatise teenimise võimaluste loomisele, et parandada nende iseseisvust ja sotsiaalset kaasatust vastuvõtvates kogukondades; tuletab meelde ELi pikaajalist eesmärki, et Türgi ametiasutused võtaksid ELi rahastatava tegevuse järk-järgult üle, austades täielikult demokraatiat, õigusriiki ja põhiõigusi; kutsub kõiki eelseisva Vahemere idaosa käsitleva mitmepoolse konverentsi osalisi üles käsitlema seda teemat lisaks humanitaar- ja arenguküsimustele;
44. kordab oma nõudmist, et Türgi austaks tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, eelkõige Süüria piiril, tagades, et pagulaste inimõigusi ja nende seisundit, mis on tagatud 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooniga, austatakse täielikult, ning et Türgi ei mängiks rändevooge välja poliitilistel eesmärkidel ega kasutaks neid ELi vastu väljapressimise allikana; loodab, et Türgi täidab täielikult ja mittediskrimineerivalt 2016. aasta märtsi ELi-Türgi avaldust ning ELi ja Türgi tagasivõtulepingut; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks ELi-Türgi avalduse järgimise põhjaliku järelevalve, sealhulgas seoses Türki naasvate varjupaigataotlejate ja rändajate inimõiguste olukorraga, mis on osa ELi-Türgi avaldusest, ning annaks selle kohta Euroopa Parlamendile aru; kutsub Türgi ametivõime üles tagama ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametile täieliku pääsu Türgi Süüria piiril asuvasse kinnipidamiskeskustesse, et oleks võimalik jälgida tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimist; rõhutab, et Türgile antav rahaline toetus pagulaste voo haldamiseks peab sõltuma eelarve täieliku läbipaistvuse järgimisest ning kodanikuühiskonna organisatsioonide piiranguteta kaasamisest; palub komisjoni kutsuda Türgi ametivõime üles parandama rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide töökeskkonda; kutsub komisjoni üles kulutuste järelevalve tugevdamiseks tuginema oma kogemustele spetsiaalsete kolmanda

²⁵ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 27/2018 „Türgi pagulasrahastu: kasulik abi, kuid vajab kulutõhususe suurendamiseks täiustamist“, lk 6 ja lk. 40 40.

osapoole kontrollisüsteemide suhtes;

45. kutsub Türgit üles hoiduma pagulaste kinnipidamiskeskustes kinnihoidmisest eesmärgiga panna nad alla kirjutama vabatahtliku tagasipöördumise vormidele ja kutsub üles tagama neile tervishoiuteenuste kättesaadavuse olenemata nende registreerimiskohast riigis;
46. märgib, et Türgi pagulasrahastust toetatakse ainult registreeritud pagulasi; väljendab muret selle pärast, et paljud pagulased on jäänud abita, kuna mõnes provintsis ja linnas oli registreerimine keeruliseks tehtud;
47. tunnustab nõukogu üleskutset komisjonile: esitada nõukogule ettepanek Süüria pagulaste rahastamise jätkamiseks Türgis, Jordaania, Liibanonis ja piirkonna muudes osades;

III. Tulevikuväljavaated ja soovitused

48. rõhutab, et pikaleveninud kriiside korral tuleb rahastamisvajadustele paremini reageerida ning tagada humanitaarabi, ülesehituse ja arengu paindlik ja sidus koordineerimine ja ühelt teisele üleminek viisil, mis on kooskõlas rahvusvahelise arengupoliitika eesmärkidega, kaasa arvatud ÜRO säästva arengu eesmärgid ja liidu arengupoliitika põhimõtted, nagu vaesuse kaotamise toetamine ja ebavõrdsuse vähendamine, ning humanitaarse sekkumise korral tuleb täielikult austada humanitaarabi põhimõtteid - inimlikkust, neutraalsust, erapooletust ja sõltumatust – ning täiel määral kaitsta inimelusid, inimväärikust ja inimõigusi; rõhutab, et ELi abi peab olema tõhus ja tulemuslik, et sellel oleks kohapeal tegelik mõju;
49. rõhutab vajadust võtta arvesse kogemusi, mis on saadud usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu loomisel, haldamisel ja rakendamisel, et kohaldada neid uue põlvkonna välisrahastamisvahenditele ning edendada ELi välisabi ja parlamentaarse kontorlli sünergiat ja sidusust; nõuab, et komisjon esitaks põhjaliku lõpliku läbivaatamisaruande ELi usaldusfondide rakendamise kohta, hinnates selle vastavust ELi arengu-, inimõigus- ja humanitaareesmärkidele; rõhutab lisaks, et kui tulevikus peaks tekkima vajadus mõne uue ELi usaldusfondi või sihtotstarbelise rahastamisvahendi järele, tuleb liidu eelarvest rahastamise mehhanism algusest peale selgelt kindlaks määrata ja selle üle läbirääkimisi pidada Euroopa Parlamendi täielikul osalusel; on ka kindlalt seisukohal, et ELi välisabi mõju ja nähtavust tuleks veelgi suurendada, rõhutades ELi ja selle liikmesriikide rolli suurimate ülemaailmse arengu rahastajatena;
50. kutsub komisjoni üles tagama ELi rahastatavate projektide migrantide ja pagulaste inimõigustele ning asjaomase riigi laiema elanikkonna inimõigustele avalduva mõju läbipaistva hindamise sõltumatute ELi organite ja ekspertide poolt; nõuab mõjusa ja sõltumatu järelevalvemehhanismi väljatöötamist, et põhiõiguste rikkumise korral täielikult jälgida ja hinnata nende rahaliste vahendite ja tegevusprotokollide lõppsihtmärki; peab vajalikuks nende kavandamise ja rakendamise täielikult kaasata piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused ning kodanikuühiskonna jõud; palub komisjonil ja liikmesriikidel koostada selge ja tervikliku ülevaate vahenditest, mida kasutatakse kõikide rahastamisvahendite raames rändehalduse valdkonnas kolmandate riikidega tehtava koostöö rahastamiseks, ja nende rakendamisest; rõhutab auditandmete jagamise tähtsust ELi finantskontrolli raamistikuga, sealhulgas Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Pettustevastase Ameti ja Euroopa Prokuratuuriga;

51. juhib tähelepanu vajadusele paremini tegeleda Aafrika-sisesest rändest – see moodustab peaaegu 90 % Aafrika rändevoogudest – tulenevate probleemidega, tihedas koostöös Aafrika Liiduga ning kooskõlas Aafrika rändepoliitika raamistiku ja tegevuskavaga aastateks 2018–2030; rõhutab siiski, et pikas perspektiivis on vaja lähenemisviisi, mis aitaks vältida sõltuvust välisest sekkumisest; nõuab sellega seoses hariduse abil mõjuvõimu suurendamist ja rõhutab kvaliteetse hariduse tähtsust arengukoostöö tugevamal toetamisel;
52. märgib, et sooline võrdõiguslikkus ja sotsiaalne kaasatus on naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ programmitöö kaks peamist kulutuste sihtmärki; kinnitab taas ELi kindlat tahet suurendada naiste ja tütarlaste mõjuvõimu ja kutsub komisjoni üles lõimima soolise võrdõiguslikkuse koos vastupanuvõime suurendamise ja kliimamuutustega kohanemisega usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu kavandamisse ning rakendamisse; soovib, et nii ELi usaldusfondide kui ka Türgi pagulasrahastu raames algatatud projektide elluviimisel tuleks regulaarselt teha sootundlikku analüüsi ja kaaluda naiste kaasamist toetatavate projektide kavandamisse;
53. kutsub komisjoni üles keelduma koostööst või läbi vaatama koostöö kolmandate riikidega, kes ei austa täielikult põhiõigusi, sealhulgas peatama erirahastamise ja projektid, mis ohustavad või õhnestavad inimõigusi;
54. märkides, et finantsmäärus võimaldab luua välistegevuse usaldusfonde, kordab lisaks Euroopa Parlamendi pikaajalist kindlat nõuet, et välisabi tuleks rahastada täies mahus liidu eelarvest ja seda tuleks rakendada ühtsel viisil, järgides ühtlustatud reegleid, mis põhinevad kaasseadusandjate poolt ühiselt vastuvõetud õigusaktidel, täiel määral austades parlamendi seadusandlikke, eelarve- ja kontrolliõigusi ning ELi eelarve ühtsuse, vastutuse, läbipaistvuse, tõhususe ja usaldusväärse eelarvehalduse põhimõtteid; rõhutab, et erakorraliste vahendite kasutuselevõtuga suurendatakse rahastamise juhtimise keerukust ja avaldatakse finantssurvet olemasolevatele välispoliitika vahenditele, mõjutades sel viisil nende tõhusust; on veendunud, et ELi usaldusfonde tuleks kasutada üksnes selleks, et reageerida ootamatule suurele kriisile ja olukordadele, kus on vaja koordineerida mitme rahastaja abi ja kus välispoliitilist eesmärki ei ole võimalik täielikult saavutada olemasolevate välisrahastamisvahendite abil, ning tingimusel, et nende puhul järgitakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet, ning et liidu usaldusfond ei dubleeri muid olemasolevaid rahastamiskanaleid või samalaadseid vahendeid ilma mingit täiendavust pakkumata, ning et usaldusfondi eesmärgid on kooskõlas selle liidu vahendi või eelarvepunkti eesmärkidega, millest seda rahastatakse; kutsub komisjoni üles tagama kohapealse tõhusama suhtluse, rõhutades ELi rolli üleilmse arenguabi suurima rahastajana;
55. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Arengufondi, liidu eelarve ja teiste rahastajate vahendite koondamine usaldusfondidesse ei tohiks muuta olemasolevate ELi poliitikameetmete ja programmide suutlikkust saavutada algseid eesmärke, nagu vaesuse kaotamine ja põhiõiguste edendamine;
56. tuletab meelde, et ELi usaldusfonde ja Türgi pagulasrahastut tuleks käsitada erandlike või tõeliste hädaolukorras kasutatavate vahenditena, mille lisaväärtust ja kohapealset mõju tuleks väga hästi põhjendada ja hoolikalt jälgida; ootab, et komisjon kasutaks täielikult naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi geograafilises

sambas ja IPA III-s (mida ei tohi enam kasutada Türgi ühinemiseelse abi rahastamiseks, välja arvatud Türgi kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamiseks demokraatia ja inimõiguste edendamise rahastamisvahendi kaudu) rakendatavast programmpõhisest lähenemisest tulenevaid võimalusi, mida täiendavad üleilmne temaatiline programmitöö, kiirreageerimise rahastamine ning naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ raames suur programmidega seostamata reserv;

57. tuletab meelde, et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ raames seatavate ülesannete ja prioriteetide tarbeks eraldatavad vahendid täiendavad eeldatavalt geograafiliste, temaatiliste programmitöö ja kiirreageerimismeetmete tarbeks saadud rahastust; rõhutab, et komisjon on võtnud kohustuse arutada nende rahaliste vahendite kasutamist Euroopa Parlamendiga geopoliitilise dialoogi raames ja esitada enne nende kasutuselevõtmist üksikasjalikku teavet, võttes samas täielikult arvesse parlamendi märkusi kavandatud olemuse, eesmärkide ja rahaliste vahendite kohta;
58. väljendab rahulolu uue ELi välistegevuse rahastamisvahendi (naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“) üle, kuna sellega nähakse ELi eelarves ette üha suuremaid võimalusi uutele hädaolukordadele reageerimiseks; on veendunud, et rahastamisvahend „Gloaalne Euroopa“ võimaldab vahendite tõhusamat jaotamist ning piisavat paindlikkust ja reageerimisvõimet ning selle rahastamisvahendi puhul võetakse arvesse varasemaid kogemusi ja olemasolevate usaldusfondide hindamisi;
59. rõhutab, et instrumenti „Gloaalne Euroopa“ tuleks täielikult ära kasutada ja vajaduse korral parandada, erakorraliste rahastamisvahendite kasutamine peaks aga piirduma ettenägematute hädaolukordadega, tagades sealjuures liidu eelarve ühtsuse ja demokraatliku vastutuse; rõhutab sellega seoses, et korraline otsustusprotsessi juhtimisraamistik annab ELi välistegevusele suurema legitiimsuse nii ELis kui ka sihtriikides;
60. nõuab, et praegusele Türgi pagulasrahastu järeltulijat ei rahastataks hiljuti vastu võetud rahastamisvahendite, eelkõige IPA III ja „Gloaalse Euroopa“ arvelt, sealhulgas uute probleemide ja prioriteetide jaoks ette nähtud reservi arvelt, kuna Türgi pagulasrahastu järglane ei reageeri tegelikele uutele probleemidele või kriisidele; toetab kindlalt iga sellelaadse algatuse rahastamist uutest assigneeringutest, mida vajaduse korral suurendatakse liikmesriikide osamaksetega; kordab, et Euroopa Parlament tuleb täielikult ja algusest peale kaasata aruteludesse Türgi pagulasrahastu järeltulija, sealhulgas selle rahastamis- ja juhtimisstruktuuride üle, milles peavad kajastama rahastamise päritolu ja eelarvepädevate institutsioonide roll;
61. juhul kui mitmeaastases finantsraamistikus aastateks 2021–2027 ilmnevad suuremad vajadused, pooldab esimese ja peamise lahendusena seda, et uuritaks neile vajadustele vastamist ELi programmide kaudu, suurendades naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ rahastuspaketti kas mitmeaastase finantsraamistiku ning seda instrumenti käsitlevate määruste läbivaatamise kaudu või – teise võimalusena ja tingimusel, et Euroopa Parlament kaasatakse täielikult otsustusprotsessi ja talle antakse nõuetekohased kontrollivolitused – „Gloaalse Euroopa“ asjaomaste eelarveridade tugevdamise kaudu sihtotstarbelise

välisvaluutade maksetega; loodab sellega seoses, et eelseisva finantsmääruse läbivaatamisega tagatakse eelarvepädeva institutsiooni asjakohane kaasamine sihtotstarbeline välisvaluutade haldamisse; rõhutab, et juhul kui peaks siiski tekkima vajadus nõuetekohaselt põhjendatud uue usaldusfondi järele pärast suure kriisi puhkemist, rahvusvaheliste suhete ootamatut muutust, mis nõuab ELi märkimisväärset rahalist reageerimist, või vajadust ühendada ressursid kolmandate riikidega, mis ei ole kaasseadusandjate poolt ühiselt vastu võetud õigusaktidel alusel teostatav, peab Euroopa Parlament olema alates fondi asutamisest täielikult kaasatud; on sellega seoses seisukohal, et finantsmäärus tuleks läbi vaadata, et tagada Euroopa Parlamendi asjakohane roll mis tahes uue usaldusfondi loomisel ja kontrollimisel, sealhulgas asutamislepingu koostamisel, liidu rahalise toetuse kasutuselevõtmisel ning fondi rakendamisel, jätkamisel ja võimalikul likvideerimisel;

62. kutsub komisjoni üles seadma naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ rakendamisel esikohale seosepõhise lähenemisviisi ning nõuab ELi humanitaarabi ja arengu vallas toimijate koostööd, eriti kriisijärgses olukorras ja pikaajaliste kriiside korral, et kohalike vajadustega paremini kohaneda ja tõhusamaid tulemusi saavutada;
63. märgib, et rändeküsimuste võtmine instrumendi „Gloaalne Euroopa“ temaatilise, geograafilise ja kiirreageerimise komponendi osaks suurendab märkimisväärselt rändepoliitika arvessevõtmise võimalusi ELi välispoliitikas; märgib siiski murelikult, et kiirreageerimise komponendi kaudu saab rände haldamise alast koostööd kolmandate riikidega rahastada, ilma et komisjon peaks avaldama programmidokumente või konsulteerima kodanikuühiskonna osapooltega ning ilma Euroopa Parlamenti kaasamata, sealhulgas rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava raames, kus puuduvad mehhanismid sellisest sekkumisest tingitud võimaliku kahjuliku mõju hindamiseks; jääb sellega seoses kindlaks vajadusele tagada, et 2021.–2027. aasta mitmeaastasele finantsraamistikule lisataks tugev inimõiguste raamistik tulevaste rändevaldkondade koostööprogrammide kindlaksmääramiseks, rakendamiseks ja jälgimiseks;
64. märgib, et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ puhul nähakse ette vahe- ja lõpphinnangud ning komisjoni üksikasjalik iga-aastane aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule käimasoleva tegevuse, saavutatud tulemuste, mõjususe ning määruse temaatiliste eesmärkide ja sihtide suunas liikumise kohta; palub komisjonil töötada rände ja sundrändega tegelemiseks ette nähtud 10 % kulude jälgimiseks välja täpse meetodika ja seda rakendada, et tagada kooskõlas määrusega nimetatud kulude nõuetekohane läbipaistvus ja vastutus ;
65. kiidab heaks madalal tasandil otsuste tegemise protsessi, kohalike oludega kohanemise ning võimaluse rakendada piiriüleseid ja mitmeaastaseid rahastatavaid projekte ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu raames, kuna neil on suur lisaväärtus; nõuab, et neid aspekte võetaks arvesse ELi välispoliitika eelarvehandlitega seonduvas tulevases programmitöös;
66. tunnistab, et konfliktist mõjutatud oludes on lepitamise, dialoogi ja rahu edendamiseks tingimata vaja teha koostööd kohalike kogukondade ja sidusrühmade esindajatega, sealhulgas kohalike valitsusasutuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, sotsiaalpartnerite ja usuliidritega; rõhutab, et kohalikel kirikutel ja usupõhistel organisatsioonidel on aktiivne roll arengukoostöös ja humanitaarabi osutamises kõige

enam puudustkannatavatele inimestele, ning kutsub komisjoni üles nendega koostööd tegema, eelkõige arenguriikide raskesti ligipääsetavatele kogukondadele otsetoetuse andmise korral;

67. rõhutab, et tähtis on eraldada oluline osa ELi tulevases rahastusest rändevaldkonnas kolmandate riikide kodanikuühiskonna rühmadele, et need saaksid migrantidele abi anda ning nende õigusi kaitsta ja jälgida, ning tähtis on tagada, et oluline osa ELi rahalistest vahenditest eraldataks inimõiguste, rahvusvahelise kaitse ja pagulaste tulevikuväljavaadete parandamiseks;
 68. kutsub komisjoni üles kohandama programmitöö meetodeid vastavalt kohalikele oludele ja esilekerkivatele kohalikele probleemidele ning toetama kohalikku omavastutust uute ELi arenguvahendite rakendamisel; palub komisjonil korraldada ka vajaduste hindamise ja kohandada ELi reageerimist kohalikele vajadustele;
 69. kutsub komisjoni üles uurima võimalusi kaasata kolmandate riikide partnereid ühisalgatustesse ja selliste ühiste probleemide lahendamise rahastamisse nagu ränne, sundränne, kliimamuutused, naiste mõjuvõimu suurendamine ja haavatavate rühmade kaitse;
 70. kutsub komisjoni üles seadma esmatähtsale kohale investeringud haridusse ja töökohtade loomisse, et pakkuda partnerriikide inimestele võimalusi tegeleda kohalikkusissetulekut andva tegevusega;
 71. ootab, et komisjon tegeleks praeguste või tulevaste kriiside ja võimalike taastamisvajadustega tulemuslikumalt ja sihipärasemalt, kasutades kehtiva finantsmääruse alusel olemasolevaid viise ja muid võimalusi tihedas ja koordineeritud koostöös liikmesriikide ja teiste ELi institutsioonidega Euroopa tiimi raames ning sarnastelt meelestatud rahvusvaheliste partnerite ja rahastajatega;
-
- ◦
72. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning nõukogule.

VÄHEMUSE ARVAMUS

Bernhard Zimniok

Olen nõus, et Euroopa Parlamendil peab olema võimalik teha täielikku kontrolli liikmesriikide maksumaksjatelt kogutud rahaliste vahendite üle, mida haldavad Euroopa Komisjoni administraatorid. Ei ole vastuvõetav, et Euroopa Liit ei ole seda hõlbustanud.

Raporti tekst on aga pealetükkiv kiidulaul väärastunud arengutööstuskompleksile ja annab kinnituse, et seda tuleb jätkuvalt toita – hoolimata selle ebaefektiivsusest. Enamikku neist vahenditest kasutatakse poliitilise mõju avaldamiseks, millega liikmesriikide kodanike enamus ei nõustu, kuna tegemist on taunitava neokolonialismi ilminguga, mille puhul ei austata sellest mõjutatud riikide suveräänseid õigusi ja kultuuri. Peale selle nõutakse raportis lisaraha arenguabi tarbeks, sellal kui liikmesriigid peavad vähendama kulutusi, et kindlustada COVID-19 pandeemiast taastumine, ning eiratakse nõudmist kehtestada moratorium kogu ELi hallatava arenguabi suhtes. Raportis on ebatäpsusi, mis loovad illusiooni, nagu rahastaks arengumeetmeid EL, kuigi tegelikult tulevad kõik rahalised vahendid liikmesriikide maksumaksjatelt. Raportis ei kritiseerita asjakohaselt Türgit ja Türgi jätkuvat hübriidsõda ELi liikmesriikide vastu, kus massilist rännet kasutatakse relvana. Samuti ei räägita pakilisest vajadusest lõpetada ELi abi Türgile täielikult.

15.4.2021

EELARVEKONTROLLIKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekontrollikomisjonile

ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu rakendamisaruaude kohta
(2020/2045(INI))

Arvamuse koostaja: Tomáš Zdechovský

ETTEPANEKUD

Eelarvekontrollikomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil, arengukomisjonil ning eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et Lissaboni lepinguga tugevdati Euroopa Parlamendi rolli sidususe ja demokraatliku vastutuse tagamisel;
- B. arvestades, et usaldusfondide loomine ja ELi eelarve-eeskirjadest möödaminek õõnestab ühtse eelarve põhimõtet ning tekitab mitmeid küsimusi seoses usaldusväärse finantsjuhtimise, läbipaistvuse ja aruandekohustusega; arvestades, et nelja olemasolevat ELi usaldusfondi¹ kasutatakse rahastamismehhanismina rahvusvahelise koostöö ja arengumeetmete rakendamiseks; arvestades, et see suurendab olemasolevate finantsstruktuuride keerukust, mis võib põhjustada tegevuse ebatõhusust;
- C. arvestades, et Türgi pagulasrahastu erineb teistest liidu usaldusfondidest peamiselt seetõttu, et see on jätkuvalt osa ELi eelarvest;
- D. arvestades, et komisjoni sõnul on Türgi pagulasrahastu kavandatud olemasolevate ELi rahastamisvahendite koordineerimiseks, et neid kasutataks pagulaste vajaduste rahuldamiseks järjepideval ja ühtsel viisil;
- E. arvestades, et Euroopa Parlament leppis kokku, et pool Türgi pagulasrahastu kuludest tuleks katta ELi eelarvest, ning aastatel 2016–2019 moodustas see 3 miljardit eurot;
1. märgib, et ELi usaldusfondid on kavandatud selleks, et kiiresti reageerida keerulistele asjaoludele ja suurendada rahastamise paindlikkust, mistõttu on raske kindlaks teha², mis on konkreetsed hädaolukorrad, kuidas nendega täiendava rahastamise abil tegeletakse, ning tagada tulemuste kvalitatiivne kontroll kohapeal; kordab seetõttu veel

¹ Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfond, Békou usaldusfond, Colombia usaldusfond ja Süüria kriisile reageerimiseks loodud Euroopa Liidu piirkondlik usaldusfond.

² [Eelarvepoliitika osakonna 2018. aasta mai uuring „Oversight and Management of the EU Trust Funds: Democratic Accountability Challenges and Promising Practices“.](#)

kord, et need fondid tuleks liigitada erandlikeks või hädaolukorras kasutatavateks vahenditeks, mille lisaväärtust ja mõju kohapeal tuleks hästi põhjendada ja jälgida;

2. rõhutab, et EL peab alati tagama, et ELi usaldusfondi projektid ja programmid edendavad ja kaitsevad inimõigusi; on seisukohal, et inimõiguste mõju jälgimiseks tuleb luua tugevad süsteemid koos aruandlussüsteemiga, mis sisaldab konkreetseid näitajaid rahvusvahelise õiguse rikkumiste ennetamiseks ja nendega tegelemiseks;
3. rõhutab, et selliste ELi usaldusfondide loomise vajadus tulenes osaliselt sellest, et ELi eelarve ei ole piisavalt paindlik ning ei jäta võimalusi rahastada ootamatuid vajadusi mitmes valdkonnas;
4. tuletab meelde Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 27/2018 „Türgi pagulasrahastu: kasulik abi, kuid vajab kulutõhususe suurendamiseks täiustamist“; märgib aruande järeldusi, mille kohaselt anti kontrollikoja hinnangul auditeeritud projektide kaudu pagulastele vajalikku toetust ja enamiku puhul saavutati väljundeesmärgid, kuid poolte projektide puhul ei olnud veel oodatud tulemusteni jõutud; märgib lisaks, et Türgi pagulasrahastu raames toimunud rahalise abi projektide järelevalve oli piiratud, sest komisjonil ja tema ÜRO rakenduspartneritel puudus juurdepääs põhilistele toetusesaajate andmetele; väljendab heameelt asjaolu üle, et mõnda kontrollikoja aruandes esitatud soovitus on arvesse võetud Türgi pagulasrahastu teise osamakse kavandamisel; kutsub komisjoni üles andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames täiendavalt aru kontrollikoja soovitusete rakendamise kohta;
5. nõuab tungivalt, et prioriteedina vaja on tagada, et Türgi pagulasrahastu ja ELi usaldusfondide rakendamine on kooskõlas aluslepingutes sätestatud ELi üldiste põhimõtete ning õiguslike kohustustega, samuti ELi poliitika ja eesmärkidega, sealhulgas demokraatia, õigusriigi põhimõtte ja inimõigustega; rõhutab vajadust tagada nende eesmärkide täitmine;
6. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande nr 27/2018 Türgi pagulasrahastu kohta, milles jõuti lõpuks järeldusele, et rahastu oleks võinud olla tõhusam ja saavutada parema hinna ja kvaliteedi suhte; on seisukohal, et humanitaarprojektide tõhususe osas on veel arenguruumi;
7. kutsub komisjoni üles pidevalt jälgima, kas Türgi pagulasrahastut rakendatakse kooskõlas hea finantsjuhtimise, läbipaistvuse, proportsionaalsuse ning mittediskrimineeriva ja võrdse kohtlemise põhimõtetega, austades samal ajal täielikult parlamendi õigust teostada järelevalvet ja kontrolli ELi rahastamise üle;
8. on äärmiselt mures asjaolu pärast, et humanitaarprojektide jälgimise püüdlustes takistasid komisjoni Türgi ametiasutused ja nende keeldumine juurdepääsu andmisest kahe rahalise abi projektist abi saajate andmetele; peab kahetsusväärseks asjaolu, et selle tulemusel ei olnud võimalik neid toetusesaajaid jälgida;
9. peab kahetsusväärseks asjaolu, et pagulasrahastust ei ole piisavalt kaetud pagulaste vajadusi, mis on seotud omavalitsuste taristu ja sotsiaal-majandusliku toetusega³; kutsub seetõttu komisjoni üles neid vajadusi paremini käsitlema, et parandada antava abi ühtlustamist ja täiendavust; tuletab lisaks meelde vajadust tagada võrdne juurdepääs

³ Kontrollikoja eriaruanne nr 27/2018.

haridusele ja koolitusele, tervishoiule, kaitsele ja muudele põhivajadustele, pöörates erilist tähelepanu tütarlastele ja noortele naistele;

10. väljendab heameelt Türgi pagulasrahastu esimese osamakse, eelkõige hädaolukorra sotsiaalse turvavõrgu (ESSN) edu üle, mis on suurim komisjoni hallatav humanitaarprojekt; väljendab heameelt teise osamakse edusammude üle, mis hõlbustavad järkjärgulist üleminekut humanitaarabilt arenguabile;
11. rõhutab Türgi pagulasrahastu positiivset mõju haavatavatele sihtrühmadele, kuna see annab juurdepääsu tervishoiule, haridusele ja integratsiooniprogrammile ning humanitaarabi 1,8 miljonile inimesele;
12. rõhutab valitsusväliste organisatsioonide keerulist töökeskkonda Türgi pagulasrahastu rakendamisel; kutsub komisjoni üles käsitlema vajadust parandada kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevuskeskkonda, sealhulgas jätkates Türgi ametivõimudega dialoogi registreerimise ja lubadega seotud küsimustes;
13. väljendab heameelt Türgi pagulasrahastu tulemuste raamistiku kaudu esitatud seirearuannete üle; rõhutab vajadust teostada ranget järelevalvet ning eel- ja järelauditeid, sealhulgas Türgis, et tagada finantsmääruse järgimine ning kontrollikoja, Euroopa Pettustevastase Ameti ja Euroopa Prokuratuuri kontroll ja juurdepääs; kutsub komisjoni üles suurendama aruandlust Türgi pagulasrahastu kohta ja esitama kogu teabe, mida Euroopa Parlament oma järelevalve- ja kontrolliõiguse kasutamiseks vajab; kutsub komisjoni üles tagama, et Türgi pagulasrahastu vahendid jõuaksid õigete toetusesaajateni, oleksid konkreetselt suunatud pagulasprojektidele ja neid ei kasutataks ühelgi muul eesmärgil; tuletab sellega seoses meelde, kui oluline on juurdepääs esmastele toetusesaajate andmetele ja ELi rahastamise jälgitavus, ning kutsub komisjoni üles esildama Türgi pagulasrahastu kavandatud strateegilist vahehindamist; nõuab lisaks, et Türgi ametiasutused tagaksid rakenduspartneritele täieliku juurdepääsu abikõlblike toetusesaajate andmetele, et parandada nende juhtprojektide järelevalveraamistiku aruandekohustust ja tõhusust⁴;
14. märgib murega, et COVID-19 kriis tõi kaasa üksikmeetmete ja Türgi pagulasrahastu kui terviku edenemise märkimisväärse aeglustumise, mille tõttu oli rakendamise eeldatav viivitus alates 2020. aasta juunist 3–12 kuud; rõhutab asjaolu, et 2020. aasta novembri järelevalvearuande kohaselt on see kõige rohkem mõjutanud mitteametlikus sektoris töötavad kõige haavatavamaid pagulasi; peab kahetsusväärseks asjaolu, et füüsilise kohalolekuga tegevuste peatamine, näiteks sotsiaalse ühtekuuluvuse, keeleõppe ja psühhosotsiaalse toe valdkonnas, on ebasproportsionaalselt palju mõjutanud naispagulasi;
15. tuletab meelde, et ELi usaldusfondid on paindlikud vahendid, mis võimaldavad humanitaarabi ja hädaolukordade raames projekte kiiresti, tulemuslikult ja tõhusalt ellu viia, tagades samal ajal usaldusväärse finantsjuhtimise;
16. tunnistab sellise ettevõtmise puhul esinevaid raskusi, mis tulenevad erinevatest teguritest, nagu sihtrühmade ja asukohtade mitmekesisus;
17. rõhutab, et Türgi pagulasrahastu iga tegevussuuna raames võetavad meetmed on

⁴ *Ibid.*

paremad ja kestlikumad ja nendega saavutatakse suurem kulutõhusus, kui need on osa integreeritud lähenemisviisist;

18. kutsub komisjoni üles hindama humanitaarabi praegust suunda, mille eesmärk on vähendada vaesust ja see lõpuks kaotada, ning parandama rahalise abi projektide tõhusust ja järelevalvet;
19. rõhutab vajadust kvaliteetse järelevalve järele ja tunnistab raskusi, millega seistakse silmitsi kahe rahalise abi projekti järelevalves, kuna komisjonil ja tema ÜRO rakenduspartneritel puudus juurdepääs algsetele toetusesaajate andmetele;
20. võtab teadmiseks ELi ja selle liikmesriikide jõupingutused ja meetmed pagulaste ja vastuvõtivate kogukondade toetamiseks Türgis; kutsub komisjoni üles parandama oma kommunikatsioonistrateegiat ja tihendama kontakte üldsusega, et suurendada teadlikkust ELi jõupingutustest, ning parandada teadmisi nendest meetmetest ja nende eesmärkidest;
21. rõhutab, et tuleb teha jõupingutusi, et jälgida ja jõustada ELi väärtusi ja standardeid pagulaste toetamise valdkonnas, sest see suurendaks usaldust ELi vastu, näidates liidu suutlikkust saavutada oma eesmäärke;
22. kutsub komisjoni üles avaldama Türgi ametivõimudele survet seoses vajadusega parandada rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide töökeskkonda;
23. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid kõigi Türgi katsete vastu kasutada Türgi pagulasrahastut ELi vastu suunatud mõjutusvahendina.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	14.4.2021
Lõpphääletuse tulemus	+ : 24 - : 2 0 : 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Matteo Adinolfi, Olivier Chastel, Caterina Chinnici, Lefteris Christoforou, Corina Crețu, Martina Dlabajová, José Manuel Fernandes, Luke Ming Flanagan, Isabel García Muñoz, Monika Hohlmeier, Jean-François Jalkh, Pierre Karleskind, Alin Mituța, Younous Omarjee, Tsvetelina Penkova, Markus Pieper, Sabrina Pignedoli, Michèle Rivasi, Petri Sarvamaa, Vincenzo Sofo, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Joachim Stanisław Brudziński, Maria Grapini, Hannes Heide, Mikuláš Peksa, Viola Von Cramon-Taubadel

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

24	+
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Vincenzo Sofo
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Lefteris Christoforou, José Manuel Fernandes, Monika Hohlmeier, Markus Pieper, Petri Sarvamaa, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Tomáš Zdechovský
Renew	Olivier Chastel, Martina Dlabajová, Pierre Karleskind, Alin Mituța
S&D	Caterina Chinnici, Corina Crețu, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Hannes Heide, Tsvetelina Penkova
Verts	Mikuláš Peksa, Michèle Rivasi, Viola Von Cramon-Taubadel

2	-
ID	Matteo Adinolfi, Jean-François Jalkh

2	0
The Left	Luke Ming Flanagan, Younous Omarjee

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

11.5.2021

KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile

ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu rakendamisaraporti kohta
(2020/2045(INI))

Arvamuse koostaja: Sira Rego

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutavatel väliskomisjonil, arengukomisjonil ning eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et ELi Türgi pagulasrahastu loodi 2016. aastal ELi-Türgi avalduse alusel ja see hõlmab 6 miljardit eurot, mis võetakse kasutusele kahe osamaksena: esimesest osamaksest rahastatakse projekte, mis kestavad maksimaalselt 2021. aasta keskpaigani, ja teisest osamaksest rahastatakse projekte, mis kestavad maksimaalselt 2025. aasta keskpaigani; arvestades, et Türgi pagulasrahastu on ühine kooskõlastamismehhanism, mitte rahastamisvahend kui selline;
- B. arvestades, et Türgi pagulasrahastuga on aidatud toetada enam kui 1,8 miljoni pagulase ja vastuvõtivate kogukondade elujärge Türgis ning seetõttu moodustab see humanitaarabi ja -toetuse olulise samba; arvestades, et Türgi pagulasrahastu on sattunud ohtu poliitilise surve tõttu, mida Türgi valitsus on avaldanud Euroopa Liidule vaidlustes ELi-Türgi avalduse üle, ning et see on lõppkokkuvõttes kõnealuselt toetusest sõltuvatele pagulastele ja vastuvõtivatele kogukondadele kahjulik; arvestades, et selle avalduse alusel on toime pandud inimõiguste rikkumisi, mis on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga;
- C. arvestades, et Süüria kriisile reageerimiseks loodud Euroopa Liidu piirkondliku usaldusfondi (Madadi fond) raames on kasutusele võetud 2,3 miljardit eurot, mis hõlmab ka 21 ELi liikmesriigi, Türgi ja Ühendkuningriigi vabatahtlikku rahalist osalust; arvestades, et selle programmides keskendutakse haridusele, elatisele, tervishoiule, kaitsele ja veele ning nendest saavad kasu pagulased, riigisisesed põgenikud ja kohalikud kogukonnad ning nende raames on toetust saanud rohkem kui seitse miljonit inimest; arvestades, et Süüria kodusõja pikaajaliseks muutumisel hakati Madadi fondi meetmetes tegelema rohkem humanitaar- ja arenguabi lõimimisega, keskendudes rohkem süsteemide tugevdamisele, et toetada vastuvõtivate riikide pingutusi ja

suutlikkust reageerida sellele pikaajaliseks muutunud kriisile, eelkõige avalike teenuste pakkumisega Iraagis, Jordaania ja Liibanonis;

- D. arvestades, et fondi hindamise kohaselt on Madadi fond projektide käivitamisel Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi standardmenetlustest suhteliselt kiirem; arvestades, et Madadi fond on suutnud saavutada ka mastaabisäästu, kuna selle suuremahuliste projektide maht on keskmiselt 20 miljonit eurot ning nende rakendusperiood on keskmiselt umbes 30 kuud;
- E. arvestades, et 2015. aastal loodi Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks mõeldud hädaolukorra ELi usaldusfond (Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfond), mida esitleti Valletta tegevuskava rakendamise peamise vahendina; arvestades, et sellest sai ELi ja Aafrika partnerite rändealase poliitilise koostöö peamine rahastamisvahend; arvestades, et Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondist on rahastatud rohkem kui 500 projekti 26 Aafrika riigis kolmes geograafilises piirkonnas (Sahel ja Tšaadi järve vesikond, Aafrika Sarv ning Põhja-Aafrika) ning et alates 2016. aastast on võetud kulukohustusi kokku rohkem kui 5 miljardi euro ulatuses, millest 4,4 miljardit on saadud ELi eelarvest; arvestades, et need riigid seisavad silmitsi suurenevate probleemidega alates demograafilisest survest ning lõpetades äärmise vaesuse ning nõrga sotsiaalse ja majandusliku taristu, siseriiklike pingete ja institutsiooniliste nõrkuste, ebapiisava toidukriisidele vastupidavuse ja keskkonnastressiga;
- F. arvestades, et Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi tulemuslikkuse hindamisel rõhutati fondi lisaväärtust paindliku vahendina, millega reageeritakse kiiresti muutuvatele olukordadele ja tegeletakse kohalike eriprobleemidega; arvestades, et Euroopa Kontrollikoja 2018. aasta aruandes¹ juhiti aga tähelepanu mitmesugustele puudustele, sealhulgas õiguslikele probleemidele, näiteks suutmatus kohaldada ELi riigihankeõigust ja läbipaistmatu juhtimine; arvestades, et komisjon on märkinud, et ta on need mureküsimumused teadmiseks võtnud ja võtnud ka parandusmeetmeid; arvestades, et kodanikuühiskond on väljendanud muret² heakskiidetud projektide kvaliteedi pärast ja (mis on veelgi rohkem muret tekitav) väidete pärast, mille kohaselt on aidatud kaasa ebainimlikule ja alandavale kohtlemisele ja/või inimõiguste rikkumisi toime pannud osaliste rahastamisele, näiteks Liibüas, Eritreas ja Sudaanis;
- G. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 208 on selgelt öeldud, et arengukoostööd teostatakse kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega ning et liidu arengukoostöö poliitika põhieesmärgiks on vaesuse vähendamine ja pikemas perspektiivis selle kaotamine; arvestades, et Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfond kasutab peamiselt ametlikku arenguabi, mis saadakse suuremas osas Euroopa Arengufondist, ning seetõttu tuleks selle rakendamisel lähtuda arengu tõhususe peamistest põhimõtetest;
- H. arvestades, et piirkonnasisesel liikuvusel on olnud Aafrikas kogu selle ajaloos tähtis roll; arvestades, et põudadele reageerimiseks on kohalik elanikkond tavaliselt suutnud

¹ Eriaruanne nr 32/2018 „ELi hädaolukorra usaldusfond Aafrika jaoks: paindlik, kuid piisavalt fookustamata“, lk 17–25.

² Davis, L., „EU external expenditure on asylum, forced displacement and migration 2014-2019“ (Varjupaiga, sundrände ja rändega seotud ELi väliskulud aastatel 2014–2019), Euroopa Põgenike ja Pagulaste Nõukogu, 2021.

muuta oma elatise teenimise strateegiaid ning on näidanud üles kohanemisvõimet, kasutades sageli oma elatise mitmekesistamise vahendina rännet; arvestades, et alates 2000. aastate algusest ja eelkõige alates 2016. aastast on see elatise mitmekesistamise süsteem sattunud surve alla peamiselt piirkonnasisese liikumisvabaduse piirangute tõttu, mis on tingitud ELi liikmesriikide poolt teatavatele Aafrika riikidele antavast toetusest, mille eesmärk on võidelda Euroopa-suunalise ebaseadusliku rände vastu;

- I. arvestades, et alates 2017. aastast on EL Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi Põhja-Aafrika haru raames toetanud integreeritud piiri- ja rändehalduse projekti 57,2 miljoni euroga, et suurendada Liibüa rannikuvalve ja sadamakaitse, mereväe ja rannikuvalve üldadministratsiooni tegevussuutlikkust, et aidata neil inimesi merel kinni pidada, pakkudes samal ajal toetust ka Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsioonile, et see saaks abistada Liibüas ja vastuvõtvates riikides randuvaid kõige haavatavamaid rändajaid; arvestades, et Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni andmetel on Liibüa rannikuvalve pidanud 2019.–2020. aastal kinni rohkem kui 20 000 inimest; arvestades, et paljudes aruannetes on kinnitatud, et Liibüa ei ole pagulaste ja rändajate suhtes toime pandavate tõsiste inimõiguste rikkumiste ja riigis jätkuvalt valitseva konflikti tõttu ohutu paik pardalt lahkumiseks; arvestades, et 8. mail 2020. aastal nõudis ÜRO inimõiguste ülemvolinik moratooriumi kehtestamist kõigile kinnipidamistele ja inimeste Liibüasse tagasisaatmisele; arvestades, et 2021. aasta märtsis avaldatud aruandes kordas Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik oma 2019. aastal esitatud nõudmist Liibüa rannikuvalve toetamine peatada, mis mõjutaks ka kinnipidamisi ja tagasisaatmisi;
- J. arvestades, et kodanikuühiskonna organisatsioonid on esitanud mitmeid hagsid ja kaebusi ning algatanud kohtumenetlusi ELi ja selle liikmesriikide vastu inimõiguste rikkumiste, ELi-poolse rahastamise ja rahvusvaheliste inimõiguste reeglite rikkumiste³, välismaalaste piirilt tagasi saatmise ja rändajate vastu suunatud muude ebainimlike tegude⁴ tõttu, mis on otseselt või kaudselt seotud mõne Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi projektiga; arvestades, et on teatatud, et EL peatas 2019. aastal Sudaanis Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi Hartumi protsessi piirkondliku talitluskeskuse, ELi – Aafrika Sarve piirkonna rändeteede algatuse (ROCK) ja parema rändehalduse programmid;
- K. arvestades, et nii Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi kui ka teiste ELi usaldusfondide tegevus lõpetatakse 2021. aasta lõpus; arvestades, et lisaks vastastikku kokku lepitud riiklikele soovituslikele prioriteetidele ja paindlikule stiimulitel põhinevale lähenemisviisile tuleks praeguste eelduste kohaselt eraldada järgmise mitmeaastase välistegevuse rahastamisvahendi, st naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi (NDICI) vahenditest rändega seotud tegevusele 10 %;
- L. arvestades, et oleks kasulik, kui komisjon ja liikmesriigid koostaksid selge ja tervikliku ülevaate vahenditest, mida kasutatakse kõikide rahastamisvahendite raames rändehalduse valdkonnas kolmandate riikidega tehtava koostöö rahastamiseks, ja nende

³ Global Legal Action Network (GLAN), „EU financial complicity in Libyan migrant abuses“ (ELi rahaline osalus rändajate väärkohtlemises Liibüas).

⁴ Terrorismivastast võitlust ja rahvusvahelist kuritegevust käsitleva lõpukursuse üliõpilased, teatis Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuratuurile „EU Migration Policies in the Central Mediterranean and Libya (2014-2019)“ (ELi rändepoliitika Vahemere keskosas ja Liibüas (2014–2019)).

rakendamisest, sealhulgas paneksid kokku teabe rahastuse summade, eesmärkide, otstarbe, toetuskõlblike tegevuste ja allikate kohta;

1. peab kahetsusväärseks asjaolu, et ELi usaldusfondid on ajutised vahendid, mille puhul kaldutakse kõrvale tavapärasest otsuste tegemise protsessist ning mis jäävad parlamentaarse kontrolli ning demokraatliku järelevalve alt välja, mistõttu jääb neil vajaka läbipaistvusest ja demokraatlikust vastutusest; rõhutab, et üksikasjalik teave rahaliste vahendite eraldamise kohta kas ei ole kättesaadav või on vaevu juurdepääsetav; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks viivitamata meetmeid läbipaistvuse parandamiseks ning Euroopa Parlamendiga korrapäraselt teabe jagamiseks ning tagaks parema kontrolli ja parlamentaarse järelevalve Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi ja Türgi pagulasrahastu piiritlemise, rakendamise ja järelmeetmete üle, hõlmates ka mis tahes tulevasi meetmeid, mis võetakse vastu naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi määruse artikli 8 lõike 10 alusel; nõuab kindlalt, et suurendataks fondide haldamisega otseselt tegelevate ametiasutuste vastutust; kutsub komisjoni üles vormistama viivitamata ametlikult parlamendi vaatleja staatuse ELi usaldusfondide juhatuse koosolekutel ning esitama talle igal aastal finants- ja inimõigustealase aruande praeguste ja tulevaste projektide rakendamise kohta;
2. märgib, et ELi rahalisi vahendeid on kasutatud selleks, et survestada partnerriikide valitsusi täitma ELi rändealaseid sise-eesmärke, ning rõhutab, et alates 2016. aastast on üha rohkem kasutatud arengukoostöö ja rändehalduse vahelist tõhustatud tingimuslikkust; taunib arenguabi kasutamist niisuguste mitteametlike kokkulepete rakendamiseks, mille üle puudub parlamentaarne kontroll ja demokraatlik järelevalve, kaasa arvatud 18. märtsi 2016. aasta ELi-Türgi avaldus, 23. mai 2018. aasta rahu, julgeolekut ja valitsemistava käsitlev Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu vaheline vastastikuse mõistmise memorandum ning 29. augusti 2019. aasta ELi-Nigeeria vastastikuse mõistmise memorandum;
3. märgib murelikult, et ELi riigihankeõiguse rakendamisel on esinenud puudusi, mis on seotud ELi rändealase välispoliitikaga⁵; on seisukohal, et komisjoni 2015. aasta oktoobri niisuguse otsuse (C(2015)7293) artikli 3 sätted, millega luuakse Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfond ning Madadi fondist ja Türgi pagulasrahastust rahastatavad humanitaarabi projektid, ei ole kooskõlas ELi riigihankeõigusega või jäävad selle ulatusest välja; rõhutab, et rakenduspartnerite valimisel ei ole riigihankeõiguse menetluste kohaldamine ja kohaldamisala piisavalt läbipaistev⁶; peab kahetsusväärseks asjaolu, et projektide valimise menetlused ja kriteeriumid ei ole piisavalt selged ega dokumenteeritud⁷;
4. juhib tähelepanu asjaolule, et praegu ELi usaldusfondidega hõlmatud projekte saaks määruses kindlaks määratud 10 % kulutuste eesmärgi ulatuses rahastada naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi mis tahes komponendi (geograafiline, temaatiline või kiirreageerimiskomponent) raames; väljendab muret nõukogu käimasolevate arutelude üle, mille eesmärk on luua rände valdkonnas Euroopa tiimi rahastamisalgatused, et pakkuda välja meetmeid, mis on

⁵ Spijkerboer, T. ja Steyger, E., „European External Migration Funds and Public Procurement Law“ (Euroopa välisrändefondid ja riigihankeõigus), *European Papers*, 4. köide, nr 2, 2019, lk 493–521 ja lk 520.

⁶ *Ibid.*

⁷ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 11/2017 „Kesk-Aafrika Vabariigi jaoks ette nähtud ELi Békou usaldusfond: hoolimata mõningatest puudustest on algus olnud lootustandev“, 2017, lk 36–39.

seotud rändehaldusega Aafrikas, tuues kaasa Euroopa Parlamendi kontrollist möödahiilimise ohu;

5. juhib tähelepanu sellele, et Türgi pagulasrahastu erineb ELi usaldusfondidest peamiselt seetõttu, et see kuulub endiselt ELi eelarve alla; tunnistas, et Türgi pagulasrahastust toetatakse Türgis pagulasi ja vastuvõtvaid kogukondi sellistes valdkondades nagu tervishoid, humanitaarabi, haridus ja sotsiaal-majanduslik toetus; märgib aga, et see toetus jõuab vaid registreeritud pagulasteni, mistõttu jäävad paljud inimesed abita; rõhutab sellega seoses, et valitsusväliste organisatsioonide, näiteks Amnesty Internationali teadete kohaselt on alates 2016. aastast teatavates Türgi provintssides ja linnades registreerimist raskendatud;
6. peab kahetsusväärseks asjaolu, et niisugust olulist toetust eraldati ELi-Türgi avalduse alusel; väljendab muret kahe rändehalduse toetamise projekti (koguväärtus 80 miljonit eurot) pärast, kuna riiklikel ja rahvusvahelistel vaatlejatel puudub juurdepääs neile ja võimalus teha nende üle järelevalvet, sealhulgas kinnipidamiskohtade puhul⁸; rõhutab, et finantsmääruse järgimise tagamiseks tuleb tagada range järelevalve ja auditeerimine; kutsub komisjoni üles suurendama Türgi pagulasrahastut käsitlevat aruandlust ning palub komisjonil tagada, et selle vahendid oleksid konkreetselt suunatud pagulasprojektidele ja neid ei kasutataks ühelgi muul otstarbel; kutsus komisjoni üles tagama, et Türgi pagulasrahastu eesmärgid oleks kooskõlas ELi üldpõhimõtete, poliitika ja eesmärkidega, sealhulgas demokraatia, õigusriigi ja inimõigustega;
7. rõhutab Madadi fondi olulist panust niisuguse toetuse andmisse, mille eesmärk on tagada Süüria pagulastele, riigisiseste põgenikele ja naaberriikide vastuvõtivatele kogukondadele juurdepääs põhiteenustele, näiteks tervishoiule ja haridusele; tunneb heameelt selle üle, et hiljuti võeti vastu 130 miljoni euro suurune abipakett, et toetada Süüria pagulasi ja kohalikke kogukondi Jordaanias ja Liibanonis, pidades silmas jätkuvat humanitaarkriisi, mis on tingitud jätkuvast konfliktist Süürias; nõuab Madadi fondi sujuvat integreerimist uude mitmeaastasesse finantsraamistikku, tagades tõhusa lepingute sõlmimise ja juba ette nähtud vahendite kasutamise;
8. võtab teadmiseks, et teatavate Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi projektidega on antud olulist toetust, eelkõige investeerides tervishoidu ja haridusse, majanduse arengusse, töökohtade loomisesse ja tööturule integreerimisse, seda nii kohalike kogukondade kui ka pagulaste, eriti selliste haavatavate rühmade nagu naiste ja noorte hüvanguks; peab siiski kahetsusväärseks asjaolu, et Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondil on olnud väike mõju majanduslike ja tööalaste võimaluste suurendamisele, nagu märgiti fondi tulemuslikkuse hindamisel, kuigi see on üks fondi neljast põhieesmärgist;
9. märgib, et tulemuslikkuse hindamisel jõuti järeldusele, et Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi juhtimis- ja haldusstruktuur on paindlik ja tõhus ning võimaldab kiirete otsuste tegemist, tuginedes probleemide strateegilisele ülevaatele ning asjatundlikele ja pühendunud töötajatele; märgib, et Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi aruandekohustus ja kontroll on puudulik, ning tunneb endiselt muret fondi juhtimise, muude eesmärkidega ELi vahendite ühiskasutusse

⁸ Organisatsiooni Global Detention Project riigiaruanne „Immigration detention in Turkey: a serial human rights abuser and Europe’s refugee gatekeeper“ (Sisserändajate kinnipidamine Türgis: inimõiguste saririkkuja ja Euroopa pagulaste väravavaht), oktoober 2019.

andmise ning fondi juhatuse ja piirkondlike tegevkomiteede koosseisu pärast, mis võimaldas teataval liikmesriikidel teha otseseid otsuseid ELi raha kulutamise kohta 3 miljoni euro suuruse panuse alusel, projektide kindlaksmääramise ja heakskiitmise protsessi läbipaistmatuse ning puuduliku dialoogi pärast kohalike ja inimõigustealaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega; rõhutab, et sihtrühma kuuluvate elanike ja riikide puhul ei tehta eelnevaid ega jooksvaid mõjuhinnanguid, eelkõige seoses põhiõigustega, ning et rahaliste vahendite kasutamisele ei ole seatud mingeid põhiõigustega seotud tingimusi;

10. rõhutab, et ELi usaldusfondid on keskendunud peamiselt sellele, et toetada riike riiklike ja piirkondlike rändehaldusstrateegiatega väljatöötamisel, ebaseadusliku rände ärahoidmise ning inimkaubanduse ja rändajate smugeldamise vastu võitlemise alase suutlikkuse parandamisel ning kestliku ja inimväärse tagasipöördumise ja taasintegreerumise hõlbustamisel; rõhutab, et suur keskendumine Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi 3. ja 4. eesmärgile tähendab terviklikust rändekäsitlusest eemaldumist; peab kahetsusväärseks asjaolu, et 37 % Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi vahenditest on eraldatud meetmetele, mille eesmärk on rännet piirata ja vähendada, samas kui vähem kui 9 % vahenditest on eraldatud rände ja sundrände põhjustega tegelemiseks; märgib, et vähem kui 1,5 % Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi vahenditest on eraldatud seaduslikele rändekanalitele; rõhutab, et liikuvuse vähendamine rände heidutamiseks on enamikul juhtudel vastuolus arengueesmärkidega, sest seeläbi süvendatakse vaesust ning võidakse seada ohtu põhiõigused;
11. kordab komisjonile ja ELi ametitele esitatud üleskutset keelduda kolmandate riikidega tehtavast koostööst või vaadata see läbi, sealhulgas peatada spetsiifilised rahastamismeetmed ja projektid, millega seatakse ohtu mõjutatud isikute inimõigused, sealhulgas juhul, kui nende puhul ei austata täielikult põhiõigusi; kordab sellega seoses Liibüas toimuvaid pagulaste, varjupaigataotlejate ja rändajate, sealhulgas merel kinnipeetud isikute inimõiguste tõsiseid rikkumisi arvesse võttes komisjonile ja liikmesriikidele esitatud üleskutset vaadata kiiremas korras läbi kõik meetmed, mis puudutavad Liibüa pädevate asutustega mereseire ja piirvalve ning mere- ja piirhalduse valdkonnas koostöö tegemist ning mida rahastatakse Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondist, ning peatada ELi usaldusfondi integreeritud piiri- ja rändehalduse toetamise projekti teine etapp, kuniks on kehtestatud inimõiguste austamise selged tagatised, kaasa arvatud ebaseaduslike rändajate kriminaliseerimise seaduse kehtetuks tunnistamine; palub komisjonil tagada, et sõltumatud ELi organid ja eksperdid teeksid läbipaistva riskihindamise selle koha, kuidas mõjutavad ELi rahastatavad projektid rändajate ja pagulaste inimõigusi, samuti neist mõjutatud riikide laiemat elanikkonda; nõuab, et loodaks sõltumatu inimõiguste seire mehhanism ja selged tegevusprotokollid, mida tuleb järgida inimõiguste rikkumiste korral;
12. rõhutab vajadust määrata selgelt kindlaks Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi ja Türgi pagulasrahastu ning ka nende võimalike õigusjärglaste raamistik, hõlmates projektide kindlaksmääramist, aruandlust, järelevalvet ja hindamist, et tagada, et Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondist ja Türgi pagulasrahastust rahastatavad tegevused aitaksid kaasa nende fondide erieesmärkide saavutamisele ning et neid ei kasutataks ühelgi teisel otstarbel; kutsub komisjoni üles tegema järeelhindamise, kui Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi kõigi tegevuste lõpuleviimisest on möödas vähemalt aasta, ning teavitama sellest Euroopa Parlamenti;

kutsub komisjoni üles kaasama sellesse hindamisse kodanikuühiskonna organisatsioonid ning pöörama erilist tähelepanu sellele, milline on fondi mõju arengule ja põhiõigustele, keskendudes eelkõige 3. ja 4. eesmärgiga seotud projektidele;

13. märgib murelikult, et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi kiirreageerimiskomponendi raames on rändealduse valdkonnas kolmandate riikidega tehtav koostöö rahastatav ilma, et komisjon peaks avaldama mingeid programmidokumente või konsulteerima kodanikuühiskonna osalistega, samuti parlamendi kaasamiseta; jääb sellega seoses kindlaks vajadusele tagada, et 2021.–2027. aasta mitmeaastasele finantsraamistikule lisataks tugev inimõiguste raamistik tulevaste rändealaste koostööprogrammide kindlaksmääramiseks, rakendamiseks ja järelvalveks; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit ja selle rahvusvahelisi partnerlussuhteid pagulaste ja rändajate kaitsmise programmide edendamiseks kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega ning tagama, et ametlikku arenguabi kasutatakse kõigi inimeste kaitseks kestliku inimarengu, demokraatia ja inimõiguste toetamiseks ja säilitamiseks;
14. nõuab, et EL vaataks läbi ELi-Türgi avalduse, et tagada vastavus inimõiguste standarditele, ning tagaks, et Türgi pagulasrahastu kaudu antavat humanitaarabi ja -toetust ei seaks ohtu poliitiline ebastabiilsus.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	11.5.2021						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">52</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">15</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	52	–:	15	0:	0
+:	52						
–:	15						
0:	0						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	<p>Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rares Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Diana Riba i Giner, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoş Tudorache, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos</p>						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	<p>Abir Al-Sahlani, Damian Boeselager, Sira Rego, Rob Rooken, Domènec Ruiz Devesa, Isabel Santos</p>						

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

52	+
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Emil Radev, Paulo Rangel, Sara Skyttedal, Tomas Tobé, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Javier Zarzalejos
Renew	Abir Al-Sahlani, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoş Tudorache
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Domènec Ruiz Devesa, Isabel Santos, Birgit Sippel, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
The Left	Pernando Barrena Arza, Clare Daly, Cornelia Ernst, Sira Rego
Verts/ALE	Damian Boeselager, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

15	-
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Nicola Procaccini, Rob Rooken
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel de Graaff, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík
PPE	Nadine Morano

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	13.7.2021						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">100</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">14</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">16</td> </tr> </table>	+:	100	-:	14	0:	16
+:	100						
-:	14						
0:	16						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	<p>Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Robert Biedroń, Dominique Bilde, Anna Bonfrisco, Udo Bullmann, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Olivier Chastel, Lefteris Christoforou, Włodzimierz Cimoszewicz, Antoni Comín i Oliveres, David Cormand, Katalin Cseh, Ryszard Czarnecki, Paolo De Castro, Tanja Fajon, José Manuel Fernandes, Anna Fotyga, Michael Gahler, Gianna Gancia, Eider Gardiazabal Rubial, Alexandra Geese, Vlad Gheorghe, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Valentino Grant, Klemen Grošelj, Elisabetta Gualmini, Francisco Guerreiro, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Andrzej Halicki, Valérie Hayer, Eero Heinäluoma, Niclas Herbst, Pierrette Herzberger-Fofana, Monika Hohlmeier, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Beata Kempa, Moritz Körner, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Joachim Kuhs, Zbigniew Kuźmiuk, Ilhan Kyuchyuk, Ioannis Lagos, Héléne Laporte, Pierre Larrouturou, David Lega, Janusz Lewandowski, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Pierfrancesco Majorino, Claudiu Manda, Thierry Mariani, Erik Marquardt, Margarida Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Silvia Modig, Siegfried Mureșan, Javier Nart, Victor Negrescu, Andrey Novakov, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Jan Olbrycht, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Karlo Ressler, Thijs Reuten, Michèle Rivasi, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Bogdan Rzońca, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Nicolae Ștefănuță, Tineke Strik, Marc Tarabella, Hermann Tertsch, Nils Torvalds, Miguel Urbán Crespo, Nils Ušakovs, Johan Van Overtveldt, Hilde Vautmans, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Angelika Winzig, Isabel Wiseler-Lima, Chrysoula Zacharopoulou, Bernhard Zimniok, Željana Zovko</p>						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	<p>Ioan-Rareș Bogdan, Andrea Cozzolino, Özlem Demirel, Herbert Dorfmann, Markéta Gregorová, Ewa Kopacz, Katrin Langensiepen, Gabriel Mato, Iskra Mihaylova, Marlene Mortler, Patrizia Toia, Mick Wallace, Milan Zver</p>						

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

100	+
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Anna-Michelle Asimakopoulou, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Ioan-Rareș Bogdan, Lefteris Christoforou, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrzej Halicki, Niclas Herbst, Monika Hohlmeier, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Ewa Kopacz, Andrius Kubilius, David Lega, Janusz Lewandowski, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Marlene Mortler, Siegfried Mureșan, Andrey Novakov, Janina Ochojska, Jan Olbrycht, Karlo Ressler, Radosław Sikorski, Angelika Winzig, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Charles Goerens, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Valérie Hayer, Moritz Körner, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Iskra Mihaylova, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Robert Biedroń, Udo Bullmann, Włodzimierz Cimoszewicz, Andrea Cozzolino, Paolo De Castro, Tanja Fajon, Eider Gardiazabal Rubial, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Elisabetta Gualmini, Eero Heinäluoma, Dietmar Köster, Pierre Larroutiour, Pierfrancesco Majorino, Claudiu Manda, Margarida Marques, Sven Mikser, Victor Negrescu, Demetris Papadakis, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev, Marc Tarabella, Patrizia Toia, Nils Ušakovs
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Rasmus Andresen, David Cormand, Alexandra Geese, Markéta Gregorová, Francisco Guerreiro, Pierrette Herzberger-Fofana, Katrin Langensiepen, Erik Marquardt, Michèle Rivasi, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel

14	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Dominique Bilde, Joachim Kuhs, Hélène Laporte, Jaak Madison, Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Bernhard Zimniok
NI	Ioannis Lagos
The Left	Özlem Demirel, Manu Pineda, Miguel Urbán Crespo, Idoia Villanueva Ruiz, Mick Wallace

16	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Anna Fotyga, Beata Kempa, Zbigniew Kuźmiuk, Bogdan Rzońca, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch, Johan Van Overtveldt, Witold Jan Waszczykowski
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Gianna Gancia, Valentino Grant
NI	Antoni Comín i Oliveres, Kostas Papadakis
The Left	Silvia Modig

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu